

PÄÄTÖKSET

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2021/820,

annettu 20 päivänä toukokuuta 2021,

**Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) strategisesta innovaatio-ohjelmasta 2021–2027:
Euroopan innovointikykyjen ja -valmiuksien edistäminen ja päätöksen N:o 1312/2013/EU
kumoamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 173 artiklan 3 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksiköstä ⁽²⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/819 ⁽³⁾ ja erityisesti sen 4 artiklassa säädetään strategisen innovaatio-ohjelman hyväksymisestä.
- (2) Strategisessa innovaatio-ohjelmassa olisi määriteltävä EIT:n painopistealat ja strategia asianomaiseksi seitsemän vuoden kaudeksi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/695 ⁽⁴⁾ mukaisesti vahvistettava EIT:n keskeiset toimet, ja siihen olisi sisällyttävä arvio EIT:n odotetuista sosiaalisista, taloudellisista ja ympäristövaikutuksista, sen tavoitavuutta lisäävistä toimista ja sen mahdollisuuksista saada innovoinnista parasta mahdollista lisäarvoa. Strategisessa innovaatio-ohjelmassa olisi otettava huomioon EIT:n jatkuvan seurannan ja siitä määräajoin tehtävän riippumattoman arvioinnin tulokset.
- (3) Strategisessa innovaatio-ohjelmassa olisi myös otettava huomioon asetuksella (EU) 2021/695 perustetun tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman "Horisontti Eurooppa", jäljempänä 'Horisontti Eurooppa -ohjelma', strateginen suunnittelu, sillä olisi luotava ja edistettävä asianmukaisia synergioita ja täydentävyyttä EIT:n toimien ja muiden asiaan liittyvien unionin, kansallisten ja alueellisten aloitteiden, välineiden ja ohjelmien välillä, ja siinä olisi varmistettava johdonmukaisuus unionin painopisteiden ja sitoumusten kanssa, myös niiden, jotka mainitaan komission 11 päivänä joulukuuta 2019 antamassa tiedonannossa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta, 27 päivänä toukokuuta 2020 antamassa tiedonannossa EU:n talousarviosta Euroopan elpymissuunnitelman moottorina, 19 päivänä helmikuuta 2020 antamassa tiedonannossa Euroopan datastrategiasta, 10 päivänä maaliskuuta 2020 antamassa tiedonannossa pk-yritysstrategiasta kestävä ja digitaalinen Eurooppa varten sekä 10 päivänä maaliskuuta 2020 antamassa tiedonannossa Euroopan uudesta teollisuusstrategiasta, ja unionin strategisen riippumattomuuden saavuttamiseen liittyvien painopisteiden ja sitoumusten kanssa samalla, kun säilytetään talouden avoimuus.
- (4) Strategiseen innovaatio-ohjelmaan olisi sisällyttävä arvio EIT:n tulevien toimien rahoitustarpeista ja -lähteistä. Siihen olisi sisällyttävä myös alustava rahoitussuunnitelma, joka kattaa asianomaisen monivuotisen rahoituskehityksen voimassaoloajan.

⁽¹⁾ EUVL C 47, 11.2.2020, s. 69.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 27. huhtikuuta 2021 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 10. toukokuuta 2021.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/819, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, Euroopan innovaatio- ja teknologia-instituutista (ks. tämän virallisen lehden s. 61).

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/695, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman "Horisontti Eurooppa" perustamisesta, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä asetusten (EU) N:o 1290/2013 ja (EU) N:o 1291/2013 kumoamisesta (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 1).

- (5) Jotta voitaisiin varmistaa EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimien jatkuvuus asetuksen (EU) 2021/695 asiaa koskevien säännösten mukaisesti, tämän päätöksen olisi tultava voimaan kiireellisesti ja sitä olisi sovellettava taannehtivasti 1 päivästä tammikuuta 2021.
- (6) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän päätöksen tavoitteita, vaan ne voidaan toiminnan laajuuden ja rajat ylittävän luonteen vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä päätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (7) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1312/2013/EU ⁽⁵⁾ olisi kumottava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään liitteessä esitetty Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin strateginen innovaatio-ohjelma vuodesta 2021 vuoteen 2027 ulottuvaksi kaudeksi, jäljempänä 'vuosien 2021–2027 strateginen innovaatio-ohjelma'.

2 artikla

Vuosien 2021–2027 strateginen innovaatio-ohjelma toteutetaan asetuksen (EU) 2021/819 mukaisesti.

3 artikla

Kumotaan päätös N:o 1312/2013/EU 1 päivästä tammikuuta 2021.

4 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2021.

Tehty Brysselissä 20 päivänä toukokuuta 2021.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

D. M. SASSOLI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. P. ZACARIAS

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1312/2013/EU, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) strategisesta innovaatio-ohjelmasta: EIT:n antama panos innovatiivisen Euroopan edistämiseen (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 892).

LIITE

EUROOPAN INNOVAATIO- JA TEKNOLOGIAINSTITUUTIN STRATEGINEN INNOVAATIO-OHJELMA
VUOSIKSI 2021–2027

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	94
1.1	Taustaa	94
1.2	Keskeiset haasteet	95
1.3	Asema osana Horisontti Eurooppa -ohjelmaa	97
2.	Rima korkeammalle: EIT:n strategia ja tavoitteet vuosiksi 2021–2027	98
3.	Euroopan innovointikykyjen ja -valmiuksien edistäminen: keskeiset toimet	98
3.1	Tuki nykyisille osaamis- ja innovaatioyhteisöille	98
3.2	Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen alueellisen vaikuttavuuden lisääminen	99
3.3	Uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen käynnistäminen	100
3.4	Korkeakoulujen innovointi- ja yrittäjyysvalmiuksien tukeminen	101
3.5	EIT:n monialaiset toimet	102
3.5.1	Viestintä ja tulosten levittäminen	102
3.5.2	Hyvien käytäntöjen määrittäminen ja jakaminen sidosryhmien kanssa	103
3.5.3	Kansainvälinen yhteistyö ja maailmanlaajuisista tavoitavuutta lisäävät toimet	103
3.6	Näin onnistumme: toimintatapa	104
3.6.1	Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintamalli	104
3.6.2	Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rahoitusmalli	105
3.6.3	Hallinnollisen taakan keventäminen	106
3.6.4	EIT:n suhde osaamis- ja innovaatioyhteisöihin kumppanuussopimuksen päättymisen jälkeen	106
3.7	Synergiat ja täydentävyys muiden unionin ohjelmien kanssa	106
4.	Covid-19:n puhkeamisesta aiheutuneen kriisin ratkaiseminen	108
5.	Resurssit	108
5.1	Määrärahatarpeet	108
5.2	Vaikuttavuus (seuranta ja arviointi)	109
5.2.1	Raportointi ja seuranta	109
5.2.2	Arviointi, välitarkastelu ja kattava arviointi	111
	Lisäys 1	112
	Lisäys 2	115

1. JOHDANTO

Tässä strategisessa innovaatio-ohjelmassa esitetään Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) painopistealat ja strategia vuosiksi 2021–2027, jäljempänä 'vuosien 2021–2027 strateginen innovaatio-ohjelma'. Siinä vahvistetaan EIT:n tavoitteet, keskeiset toimet, toimintatapa, odotetut tulokset ja vaikutukset sekä arvio tarvittavista resursseista. Vuosien 2021–2027 strategisella innovaatio-ohjelmalla varmistetaan EIT:n tarvittava johdonmukaisuus Horisontti Eurooppa -ohjelman kanssa.

Vuosien 2021–2027 strategisen innovaatio-ohjelman perustana on komission tekemä vaikutustenarviointi. Siinä otetaan huomioon EIT:n laatima ehdotus strategisesta innovaatio-ohjelmasta, jonka se toimitti komissiolle 20. joulukuuta 2017 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 294/2008 ⁽¹⁾ mukaisesti. Siinä huomioidaan myös asetus (EU) 2021/695 ja erityisesti EIT:n keskeinen rooli osana Horisontti Eurooppa -ohjelman pilaria III "Innovatiivinen Eurooppa" samoin kuin sen panos maailmanlaajuisien ja yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemisessa, mukaan lukien ilmastotavoitteita ja Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kestävä kehityksen tavoitteita varten asetetut tavoitteet ja sitoumukset, sekä Horisontti Eurooppa -ohjelman pilarin I "Huipputason tiede" ja pilarin II "Maailmanlaajuiset haasteet ja Euroopan teollisuuden kilpailukyky" tukemisessa. Vuosien 2021–2027 strateginen innovaatio-ohjelma perustuu EIT:n toiminnasta aiempina vuosina saatuihin kokemuksiin ja keskeisten sidosryhmien kanssa käydyin laajan kuulemisprosessin tuloksiin.

Vuosien 2021–2027 strategisessa innovaatio-ohjelmassa otetaan huomioon Horisontti Eurooppa -ohjelman strateginen suunnittelu, jotta voidaan varmistaa johdonmukaisuus Horisontti Eurooppa -ohjelman toimien kanssa sekä synergiat muiden asiaan liittyvien unionin ohjelmien kanssa ja johdonmukaisuus unionin painopisteiden ja sitoumusten kanssa, myös niiden, jotka liittyvät Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan, Euroopan elpymissuunnitelmaan, Euroopan datastrategiaan, pk-yritysstrategiaan kestävä ja digitaalista Eurooppaa varten sekä Euroopan uuteen teollisuusstrategiaan, ja unionin strategisen riippumattomuuden saavuttamiseen samalla, kun säilytetään talouden avoimuus. Lisäksi sillä edistetään vastaamista maailmanlaajuisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin, mukaan lukien kestävä kehityksen tavoitteet Yhdistyneiden kansakuntien ilmastomuutoksen puitesopimuksen nojalla hyväksytyyn Pariisin sopimuksen ⁽²⁾ periaatteiden mukaisesti, sekä kasvihuonekaasupäästöjen osalta neutraalin talouden saavuttamista viimeistään vuoteen 2050 mennessä. Sen tavoitteena on myös lisätä täydentävyyttä ja synergioita EIT:n toimien sekä kansallisten ja alueellisten rahoitusohjelmien ja painopisteiden välillä.

1.1 Taustaa

EIT perustettiin vuonna 2008 edistämään kestävää talouskasvua ja kilpailukykyä tehostamalla unionin ja jäsenvaltioiden innovointivalmiuksia. Se on ollut edelläkävijä korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin, jäljempänä 'osaamiskolmio', integroinnissa, ja sen toiminnassa on painotettu vahvasti yrittäjyyskykyä, yritysten perustamista ja innovointitaitoja.

EIT on perustamisensa jälkeen vähitellen vakiinnuttanut asemansa ainutlaatuisena välineenä, jonka avulla voidaan vastata yhteiskunnallisiin haasteisiin osaamiskolmion integroinnin kautta. EIT toimii pääasiassa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta ⁽³⁾. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjä on tällä hetkellä kahdeksan, ja ne toimivat seuraavilla aloilla: ilmastomuutos, digitalisaatio, energia, elintarvikkeet, terveys, raaka-aineet, kaupunkiliikenne ja lisäarvoa tuova valmistusteollisuus.

Kukin osaamis- ja innovaatioyhteisö on tähän saakka ollut järjestäytyneinä noin 5–10:n yhteistoimintakeskittymän ⁽⁴⁾ ympärille. Yhteistoimintakeskittymien on tarkoitus toimia maantieteellisinä solmukohtina, jotka tarjoavat myös fyysisen tilan paikallistason vuorovaikutukselle innovaatioekosysteemeissä sekä osaamiskolmion käytännön integroinnille. Yhteistoimintakeskittymät on organisoitu ja strukturoitu asianomaisen kansallisen ja alueellisen innovaatioympäristön mukaan, ja ne rakentuvat yksittäisen osaamis- ja innovaatioyhteisön kumppanin nykyisten laboratorioden, toimipisteiden tai kampusten muodostaman yleiseurooppalaisen verkoston varaan.

Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tavoitteena on hallinnoida osaamiskolmion toimikokonaisuuksia seuraavin keinoin:

- a) koulutustoimet, joissa on vahva yrittäjyyskomponentti ja joiden tarkoituksena on kehittää seuraavan sukupolven lahjakkuuksia, mukaan lukien sellaisten ohjelmien suunnittelu ja toteutus, erityisesti ylemmällä korkeakoulu- ja tohtoritasolla, joille on myönnetty EIT:n laatumerkki eli EIT:n sellaiselle osaamis- ja innovaatioyhteisön koulutusohjelmalle myöntämä laatuleima, joka täyttää tietyt laatuperusteet, jotka liittyvät muun muassa yrittäjyyskoulutukseen ja innovatiivisiin "tekemällä oppimiseen" perustuviin opetussuunnitelmiin; EIT:n koulutusagenda on avainasemassa kehitettäessä erittäin yrittäjähenkisiä ja osaavia innovoijia, minkä vuoksi on tärkeää toteuttaa ohjelmia ja toimia, joiden tavoitteena on kehittää yrittäjyystaitoja ja digitaalisia taitoja sekä uudelleen- ja täydennyskouluttaa henkilöresursseja elinikäisen oppimisen näkökulmasta;

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 294/2008, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2008, Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin perustamisesta (EUVL L 97, 9.4.2008, s. 1).

⁽²⁾ EUVL L 282, 19.10.2016, s. 4.

⁽³⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 2 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

⁽⁴⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 3 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

- b) tutkimusta ja innovointia tukevat toimet, joiden tarkoituksena on kehittää innovatiivisia ja kestäviä tuotteita, prosesseja, teknologioita, palveluja ja muita kuin teknologisia ratkaisuja, joilla vastataan tiettyyn liiketoimintamahdollisuuteen tai sosiaaliseen tavoitteeseen;
- c) yritysten perustamis- ja tukitoimet, kuten kiihdyttämisjärjestelmät, joiden tarkoituksena on auttaa yrittäjiä muuntamaan ideansa menestyviksi yrityksiksi ja nopeuttaa kasvu- ja kehittämisprosessia.

Keskittyminen maailmanlaajuisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin osaamiskolmion integroinnin kautta siten, että korkeakoulutustoiminta integroidaan innovaatioarvoketjuun, on EIT:lle tunnusomainen piirre, joka erottaa sen muista innovaatiovälineistä.

EIT:n lähestymistavalla autetaan kehittämään resilienssiä ja lisäämään kestävyyttä sekä edistetään asteittaisten ja disruptiivisten innovaatioiden syntyä, jotta voidaan puuttua tuloksellisesti markkinoiden toimintapuutteisiin ja auttaa toimialoja murroksessa sekä tukea startup-yritysten, spin-off-yritysten ja pienten ja keskisuurten yritysten, jäljempänä 'pk-yritykset', perustamista. EIT:n avulla on mahdollista laatia pitkän aikavälin liiketoimintastrategioita maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamiseksi, ja se auttaa luomaan perusedellytykset, jotka ovat olennaisia hyvin toimivan innovaatioekosysteemin kasvulle ja innovoinnin kukoistukselle. Asetuksessa (EU) 2021/819 säädetään tavoitteesta, että osaamis- ja innovaatioyhteisöistä tulee rahoituksen suhteen kestäviä⁽⁵⁾, ja tällä ainutlaatuisella piirteellä pyritään saamaan aikaan liiketoiminta- ja tuloslähtöistä innovointia. Tässä yhteydessä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen on määrä laatia ja panna täytäntöön tulonmuodostusstrategioita, jotta ne voivat ylläpitää oman innovaatioekosysteeminsä ja osaamiskolmionsa toimia avustussopimusten kattaman ajanjakson päätyttyä.

EIT tarjoaa siten dynaamisen alustan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen käynnistämiseksi, laajentamiseksi, seurannalle ja tukemiselle vahvoine verkostovaikutuksineen ja myönteisine heijastusvaikutuksineen. Vuonna 2009 käynnistetyt ensimmäisen aallon osaamis- ja innovaatioyhteisöt (EIT Digital, EIT Climate-KIC ja EIT InnoEnergy) ovat saavuttaneet vakiintuneen aseman ja kypsyyssasteen, ja niiden kumppanuussopimukset on määrä päättää vuoden 2024 jälkeen avustuksen enimmäiskeston mukaisesti. Toisen ja kolmannen sukupolven osaamis- ja innovaatioyhteisöjen (vuonna 2014 käynnistetyt EIT Health ja EIT Raw Materials ja vuonna 2016 käynnistetty EIT Food) toiminta kehittyi edelleen. Osaamis- ja innovaatioyhteisöt EIT Urban Mobility ja EIT Manufacturing käynnistettiin molemmat joulukuussa 2018 ja ne aloittivat toimintansa vuonna 2019.

Vuoteen 2019 mennessä kahdeksaan osaamis- ja innovaatioyhteisöön oli osallistunut yli 600 yritystä, 250 korkeakoulua⁽⁶⁾, 200 tutkimusorganisaatiota⁽⁷⁾ ja yli 50 kansalaisjärjestöä ja viranomaistahoa.

Koska innovoinnin tuloksellisuudessa on Euroopassa sitkeitä alueellisia eroja, EIT käynnisti vuonna 2014 alueellisen innovaatiojärjestelmän (Regional Innovation Scheme), jäljempänä 'RIS'⁽⁸⁾ laajentaakseen alueellista tavoitavuuttaan maihin, jotka ovat innovoinnissa vaatimattomalla tai kohtalaisella tasolla. RIS:n avulla EIT on laajentanut toimintaansa eri puolille Eurooppaa ja tarjoaa maille (ja näiden maiden alueille), joiden innovoinnin tuloksellisuus Euroopan innovaatioiden tulostaulun (EIS) luokituksen mukaan on vaatimaton tai kohtalainen, mahdollisuuksia osallistua osaamiskolmion toimiin osana osaamis- ja innovaatioyhteisöä.

EIT on onnistunut pysymään ketteränä ja laatimaan hallinnointiperiaatteet ja -säännöt osaamis- ja innovaatioyhteisöjen menestyksestä hallinnointia varten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1291/2013⁽⁹⁾ perustetun Horisontti 2020 -ohjelman yleisissä puitteissa asetuksen (EY) N:o 294/2008 mukaisesti. Toiminnallisen riippumattomuutensa ansiosta se on voinut testata ja ottaa käyttöön sen avustusten saajien hallinnoinnissa uusia käytäntöjä, joita ovat esimerkiksi kilpailuun perustuvan rahoituksen mekanismi, rahoituksen kestävyyttä koskevat tavoitteet ja erityiset keskeiset tulosindikaattorit.

1.2 Keskeiset haasteet

Viime vuosina innovaatiotahti on kiihtynyt dramaattisesti. Innovointi on uudistanut talouden aloja, mullistanut olemassa olevia liikeyrityksiä ja luonut ennennäkemättömiä mahdollisuuksia. Kun globaali talousjärjestys on murroksessa ja kansainvälinen kilpailu lisääntyy, unionin täytyy pystyä hyödyntämään kaikki kyvyt, lisäämään naisten osallistumista ja edistämään tutkimus- ja innovointitoiminnan tulosten nopeaa siirtoa markkinoille ja yhteiskuntaan lisätäkseen innovointivalmiuksia koko unionissa. Yhteissuunnittelulla, yhteistyöllä ja yhteiskehittä-

⁽⁵⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 16 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

⁽⁶⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 7 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

⁽⁷⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 6 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

⁽⁸⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 10 alakohdassa ja tämän liitteen 3.2 jaksossa määritellyn mukaisesti.

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1291/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta "Horisontti 2020" (2014–2020) ja päätöksen N:o 1982/2006/EY kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 104).

tämisellä tieteenalojen kesken ja korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja liike-elämän välillä ei ole koskaan ollut yhtä suurta merkitystä, kun niillä vastataan osaltaan maailmanlaajuisiin haasteisiin, jotka liittyvät ilmastonmuutokseen, biologisen monimuotoisuuden vähenemiseen ja luonnonvarojen kestävämpään käyttöön, digitalisaatioon ja sosiaaliseen murrokseen, väestörakenteen muutoksiin sekä terveydenhuollon ja elintarvikehuollon tulevaisuuteen.

Ensinnäkin covid-19:n leviämisenä on ollut merkittävä vaikutus talouksiimme ja yhteiskuntiimme, sillä se on häirinyt taloudellista toimintaa ja vaikuttanut terveydenhuoltojärjestelmiin, työpaikkoihin ja hyvinvointiin. Kriisin ratkaisemiseksi tarvitaan yhdistelmä lyhyen aikavälin ja tulevaisuuteen tähtäviä toimenpiteitä, jotta voidaan tarjota välitöntä tukea talouksille ja sidosryhmille ja varmistaa samalla elpymiseen tarvittavat edellytykset.

Sen vuoksi on tärkeää tunnistaa kriiseihin liittyvät haasteet, kuten rahoituksen saatavuus, ja puuttua niihin, jotta voidaan rakentaa uudelleen luottamusta kaikkien sidosryhmien kesken ja tukea sellaisten ratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa, joilla lievennetään kriisien vaikutuksia yhteiskuntaan. Ohjelmat, joilla tuetaan innovointia, yritysten perustamista ja laajentamista sekä yrittäjyys- ja innovointitaitoja, ovat niin ikään avainasemassa unionin talouden palauttamiseksi oikealle tielle ja nopean elpymisen vauhdittamiseksi.

Vahvemmat innovaatioekosysteemit pystyvät tunnetusti reagoimaan kriiseihin nopeammin ja määrätietoisemmin. Jotta voidaan kiihdyttää elpymistä ja puuttua tuleviin hätätilanteisiin, on ensiarvoisen tärkeää investoida koordinoitavien toimien lisäämiseen innovaatioekosysteemeissä, jolloin parannetaan niiden resilienssiä ja reagoivuutta tarvittavien ratkaisujen toteuttamiseksi ripeästi.

Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä kaikkien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen on mukauduttava häiriön vaikutuksiin ja varmistettava ketteruus ja joustavuus niin, että ne voivat löytää uusia mahdollisuuksia ja tarttua niihin. Paikalläh- töisyytensä ansiosta ja eri puolilla Eurooppaa sijaitsevien yhteistoimintakeskittymien ja RIS-keskusten⁽¹⁰⁾ kautta osaamis- ja innovaatioyhteisöt vahvistavat osaltaan paikallisia innovaatioekosysteemejä esimerkiksi edistämällä läheisempää vuorovaikutusta osaamiskolmion toimijoiden välillä ja helpottamalla koordinoitavia suhteita rahoituslaitoksiin ja julkisiin instituutioihin sekä kansalaisiin.

Toiseksi on mainittava, että nykypäivän yhteiskuntia ja talouksia ohjaavat yhä enemmän ihmisten ja organisaatioiden taidot ja kyvyt muuntaa ideat uusiksi tuotteiksi, prosesseiksi, palveluiksi, yrityksiksi ja yhteiskuntamalleiksi. Innovointi, yrittäjyyskulttuuri, innovatiivisten ratkaisujen omaksuminen markkinoilla sekä koulutukseen, tutkimukseen ja innovointiin tehtävien investointien lisääminen ovat ratkaisevan tärkeitä, jos unioni haluaa onnistuneesti siirtyä kilpailukykyiseen, digitaaliseen, ilmastoneutraaliin ja osallistavaan yhteiskuntaan. Tieteenalojen välisen yhteistyön ja tiedeidenvälisen oppimisen sekä korkeakoulujen innovointivalmiuksien parantamiselle on unionissa vahva tarve. EIT:llä on ainutlaatuinen mahdollisuus vastata tähän tarpeeseen Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa.

Kolmantena seikkana fyysinen läheisyys on yksi keskeisistä innovointia edistävästä tekijöistä. Aloitteet, joilla pyritään kehittämään innovaatioverkostoja ja tarjoamaan palveluja osaamisen luomisen, jakamisen ja siirron tueksi, ovat avainasemassa edistettäessä tiedemaailman, tutkimusorganisaatioiden, yritysten, viranomaisten ja yksittäisten ihmisten välistä vuorovaikutusta. Tutkimuksen ja innovoinnin tuloksellisuudessa on kuitenkin edelleen huomattavia eroja eri puolilla unionia, kuten vuotuinen Euroopan innovaatioiden tulostaulu osoittaa. On ratkaisevan tärkeää, että innovointi on osallistavaa ja paikallislähtöistä ja että siinä kiinnitetään erityistä huomiota pk-yritysten ja kolmannen sektorin organisaatioiden osallistumisen lisäämiseen. EIT:n toimet soveltuvat hyvin edistämään paikallisten innovaatioekosysteemien lujittamista vahvalla eurooppalaisella ulottuvuudella, ja ne tarjoavat uusia malleja kestävää taloutta varten. EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimet on vielä tarkoitettu yhdistämään entistä tiiviimmin alueellisiin strategioihin ja älykkään erikoistumisen strategioihin⁽¹¹⁾.

Neljänneksi on otettava huomioon, että elinvoimaiset innovaatioekosysteemit ovat aina yhdistelmä osaamista, investointeja, infrastruktuuria ja lahjakkuutta. On luotava perusedellytykset eurooppalaisen tutkimuksen, koulutuksen ja innovoinnin väliselle yhteistyölle ja saatava aikaan vahvoja synergioita sen varmistamiseksi, että niukat resurssit investoidaan asianmukaisesti ja tehokkaasti ja hankitaan muita rahoituslähteitä, jotta voidaan saavuttaa rahoituksen kestävyys. Osaamiskolmion integroinnin vahvistaminen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen avulla, myös ottamalla mukaan uusia kumppaneita muilta toimialoilta, muista maista ja muilta alueilta, on toimivaksi todettu tapa edistää innovoinnille otollista ympäristöä ja EIT:n toimintaa ohjaava tavoite.

⁽¹⁰⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 4 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

⁽¹¹⁾ Asetuksen (EU) 2021/695 2 artiklan 2 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

1.3 Asema osana Horisontti Eurooppa -ohjelmaa

Komissio on asetuksen (EU) 2021/695 yhteydessä sitoutunut määrätietoisesti lisäämään edelleen Euroopan innovointipotentiaalia, jotta tulevaisuuden haasteisiin on mahdollista vastata. EIT:n näkyvää roolia innovoinnin edistämässä siten, että se tuo yhteen liiketoiminnan, koulutuksen, tutkimuksen, viranomaiset ja kansalaisyhteiskunnan, vahvistaa sen asema Horisontti Eurooppa -ohjelman pilarissa III "Innovatiivinen Eurooppa". Asetuksessa (EU) 2021/695 otetaan huomioon unionin kasvava tavoitetaso innovoinnin alalla ja tarve saavuttaa tämä tavoite.

Horisontti Eurooppa -ohjelman strategisen suunnittelun tavoitteena on varmistaa johdonmukaisuus EIT:n toimien ja muiden asetuksen (EU) 2021/695 mukaisten toimien välillä. EIT myötävaikuttaa eurooppalaisten kumppanuuksien strategiseen koordinoituihin prosesseihin. EIT tekee edelleen tiivistä yhteistyötä muiden täytäntöönpanoelinten kanssa Horisontti Eurooppa -ohjelman pilarin III "Innovatiivinen Eurooppa" yhteydessä ja pyrkii parhaansa mukaan edistämään innovoinnin keskitettyä asiointipistettä.

EIT vahvistaa jatkossakin innovaatioekosysteemejä, jotka auttavat vastaamaan maailmanlaajuisiin haasteisiin, edistämällä osaamiskolmion integrointia osaamis- ja innovaatioyhteisöjen temaattisilla toiminta-aloilla.

Vahvat synergiat Horisontti Eurooppa -ohjelman pilarin III "Innovatiivinen Eurooppa" täytäntöönpanoelinten välillä, myös hallintotason yhteistyön kautta, ovat tarpeen. EIT ja Euroopan innovaationeuvosto (European Innovation Council), jäljempänä 'EIC', toteuttavat täydentäviä toimia, joilla pyritään virtaviivaistamaan innovatiivisille yrityksille annettavaa tukea, mukaan lukien liiketoiminnan kiihdyttämispalvelut ja koulutus.

EIC voi auttaa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemia suuren kasvupotentiaalin startup-yrityksiä laajentamaan nopeasti. Erityisesti osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemat innovatiivisimmat yritykset voivat päästä yksinkertaistettua ja siten nopeampaa väylää EIC:n toimien, erityisesti EIC:n Accelerator-välineen tarjoaman tuen ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/523⁽¹²⁾ perustetun InvestEU-ohjelman tarjoaman rahoitustuen, piiriin. Lisäksi EIT helpottaa EIC:n rahoituksen saajien pääsyä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen innovaatioekosysteemeihin ja osaamiskolmion asiaankuuluvien toimijoiden ulottuville. EIC:n rahoituksen saajat voivat siten osallistua aktiivisesti osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan ja hyötyä niiden palveluista.

EIT varmistaa johdonmukaisuuden Horisontti Eurooppa -ohjelman pilarin III "Innovatiivinen Eurooppa" Euroopan innovaatioekosysteemit -komponentin kanssa. EIT osallistuu aktiivisesti erityisesti neuvoston päätöksessä (EU) 2021/764⁽¹³⁾ tarkoitettua EIC:n keskustelufoorumien toimintaan ja luo yhteyksiä EIT-yhteisön⁽¹⁴⁾ ja innovaatioekosysteemejä tukevien asiaan liittyvien toimien välille, jotta voidaan välttää päällekkäisyyttä ja varmistaa EIT:n ja EIC:n toimien johdonmukaisuus ja täydentävyys.

EIT varmistaa myös vahvemmat synergiat oman toimintansa ja Horisontti Eurooppa -ohjelman pilarin I "Huipputason tiede" ohjelmien ja aloitteiden välillä, jotta voidaan kiihdyttää uteliaisuustutkimuksesta saatavan osaamisen siirtämistä konkreettisiksi yhteiskuntaa hyödyttäväksi sovelluksiksi. Erityisesti Marie Skłodowska-Curie -toimissa (MSCA) ja Euroopan tutkimusneuvostossa (ERC) EIT tekee yhteistyötä MSCA-stipendiaattien ja Euroopan tutkimusneuvoston apurahan saajien innovointi- ja yrittäjyystaitojen kehittämiseksi heidän uransa kaikissa vaiheissa. Tämä yhteistyö on vapaaehtoista, eikä se saa lisätä rahoituksen saajille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

EIT myötävaikuttaa Horisontti Eurooppa -ohjelman pilarin II "Maailmanlaajuiset haasteet ja Euroopan teollisuuden kilpailukyky", täydentää asiaan liittyviä toimia maailmanlaajuisen ja yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseksi ja edistää unionin kestävästä kasvusta ja kilpailukykyä maailmanlaajuisesti. EIT pyrkii erityisesti osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta myötävaikuttamaan asiaan liittyviin missioihin ja temaattisiin klustereihin sekä muihin eurooppalaisiin kumppanuuksiin ja varmistamaan vahvemmat synergiat niiden kanssa, esimerkiksi tukemalla kysyntäpuolen toimenpiteitä ja tarjoamalla hyödyntämispalveluja teknologian siirron vauhdittamiseksi ja saavutettujen tulosten kaupallistamisen kiihdyttämiseksi.

EIT selvittää synergioiden mahdollisuuksia Horisontti Eurooppa -ohjelman osan "Osallistumispuhjan laajentaminen ja eurooppalaisen tutkimusalueen vahvistaminen", mukaan lukien tiimityttämis- ja twinning-toimet, ja tukemiensa tavoitavuutta lisäävien toimien välillä. Erityisesti Horisontti Eurooppa -ohjelman osan "Osallistumispuhjan laajentaminen ja eurooppalaisen tutkimusalueen vahvistaminen" sekä EIT:n tavoitavuutta lisäävien toimien kohteena olevat tahot voivat hyödyntää EIT:n asiantuntemusta ja tukea.

⁽¹²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/523, annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021, InvestEU-ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) 2015/1017 muuttamisesta (EUVL L 107, 26.3.2021, s. 30).

⁽¹³⁾ Neuvoston päätös (EU) 2021/764, annettu 10 päivänä toukokuuta 2021, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman "Horisontti Eurooppa" täytäntöönpanoa koskevan erityisohjelman perustamisesta ja päätöksen 2013/743/EU kumoamisesta (EUVL L 167 I, 12.5.2021, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 8 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

2. RIMA KORKEAMMALLE: EIT:n STRATEGIA JA TAVOITTEET VUOSIKSI 2021–2027

EIT tukee edelleen osaamis- ja innovaatioyhteisöjä kaudella 2021–2027 vahvistaakseen innovaatioekosysteemejä, joiden avulla voidaan vastata maailmanlaajuisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin, täydentäen näin kaikilta osin Horisontti Eurooppa -ohjelmaa ja muita unionin ohjelmia. Tätä varten se helpottaa korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin integrointia luoden näin innovoinnille suotuisia ympäristöjä sekä edistää ja tukee uutta yrittäjäsukupolvea, jolloin se myös osaltaan kaventaa yritysmaailmassa vallitsevaa sukupuolten välistä kuilua ja edesauttaa innovatiivisten yritysten, etenkin pk-yritysten, perustamista huolehtien tiiviistä synergiasta ja täydentävyydestä EIC:n kanssa.

Erityistä huomiota kiinnitetään myös sukupuolten tasapuoliseen edustukseen ja sukupuolisensitiivisiin toimintamalleihin, varsinkin aloilla, joilla naiset ovat edelleen aliedustettuina, kuten tieto- ja viestintätekniikka sekä luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka. Toimiessaan näin asetuksessa (EU) 2021/695 vahvistetuilla yleisillä toiminta-aloilla EIT erityisesti

- 1) vahvistaa kestäviä innovaatioekosysteemejä kaikkialla Euroopassa;
- 2) edistää innovointi- ja yrittäjyystaitoja elinikäisen oppimisen näkökulmasta, mukaan lukien korkeakoulujen valmiuksien lisääminen kaikkialla Euroopassa;
- 3) luo markkinoille uusia ratkaisuja maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamiseksi; ja
- 4) varmistaa synergiat ja lisäarvon Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa.

EIT:llä olevien haasteiden mukaisesti ja sen asetuksen (EU) 2021/819 3 artiklassa säädettyjen yleisten tavoitteiden ja samalla Horisontti Eurooppa -ohjelman tieteellisten, taloudellisten, teknologisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten edistämiseksi EIT:n erityistavoitteet vuosiksi 2021–2027 ovat seuraavat:

- a) lisätä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen avoimuutta, vaikuttavuutta ja läpinäkyvyyttä sekä osaamiskolmion integrointia kaikkialla unionissa;
- b) lisätä korkeakoulutuksen yrittäjyys- ja innovointivalmiuksia kaikkialla Euroopassa edistämällä ja tukemalla institutionaalista muutosta korkeakouluissa ja korkeakoulujen integrointia innovaatioekosysteemeihin;
- c) lisätä EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen alueellista ja paikallista tavoitavuutta, erityisesti ottamalla mukaan laajempi valikoima sidosryhmiä, jotta voidaan puuttua eroihin innovointivalmiuksissa ja tehostaa osaamisen ja innovoinnin leviämistä kaikkialla unionissa.

EIT voi tapauksen mukaan reagoida covid-19-kriisiin ja mahdollisiin tuleviin kriiseihin tarvittavan joustavasti sisällyttämällä strategiaansa asiaankuuluvia aloitteita, jotta voidaan suojella innovaatioekosysteemejä ja auttaa EIT:n sidosryhmiä valmistautumaan talouden elpymiseen.

3. EUROOPAN INNOVOINTIKYKYJEN JA -VALMIUKSIEN EDISTÄMINEN: KESKEISET TOIMET

EIT:n strategia vuosiksi 2021–2027 painottuu toimiin, joista saadaan lisäarvoa unionin tasolla ja joilla edistetään Horisontti Eurooppa -ohjelman tavoitteiden saavuttamista. Ensiksikin EIT tukee edelleen innovointivalmiuksia ja innovaatioekosysteemejä kaikkialla unionissa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta kehittämällä niitä edelleen, avaamalla niitä uusille kumppaneille, parantamalla niiden läpinäkyvyyttä, varmistamalla niissä hyvän hallintotavan periaatteiden noudattamisen ja laajentamalla niitä. Toiseksi EIT ohjaa osaamiskolmion integroinnista saamiensa kokemusten perusteella korkeakoulujen yrittäjyys- ja innovointivalmiuksien tukemista ja kehittämistä, mikä toteutetaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta. Kolmanneksi EIT toteuttaa vaikuttavampien monialaisten toimenpiteiden kautta kaikki tarvittavat toimet vahvistaakseen, että sen näkyvyys ja vaikuttavuus unionin tasolla kasvavat. Lisäksi EIT parantaa toimintaansa lisätäkseen tuloksellisuuttaan, tehokkuuttaan ja vaikuttavuuttaan, myös osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ohjaamisessa kohti rahoituksen kestävyyttä, sen omien toimien ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimien avoimuudessa, tavoitavuudessa, läpinäkyvyydessä, laadussa ja kestävyudessa, pk- ja startup-yritysten osallistumisen lisäämisessä ja sukupuolten tasapuolisessa edustuksessa.

3.1 Tuki nykyisille osaamis- ja innovaatioyhteisöille

EIT vahvistaa innovaatioekosysteemejä tukemalla edelleen nykyisiä osaamis- ja innovaatioyhteisöjä maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamisessa osaamiskolmion integroinnin kautta unionin, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Tätä varten suuri osa EIT:n määrärahoista on tarkoitettu osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemiseen, ja EIT vahvistaa edelleen puitteitaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen käynnistämistä, laajentamista ja seuranta varten.

EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt tavoittelevat edelleen rahoituksen kestävyttä hankkimalla julkisia ja yksityisiä investointeja, jotta ne voisivat viimeistään 15 vuoden kuluttua niiden käynnistämisestä olla taloudellisesti riippumattomia EIT:n avustuksesta, keskittyen kuitenkin edelleen osaamiskolmion toimien integrointiin.

EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt laativat ja panevat täytäntöön strategian tehdäkseen yhteistyötä ja luodakseen rajapintoja ja synergioita asiaan liittyvien eurooppalaisten kumppanuuksien, missioiden ja EIC:n sekä muiden asiaan liittyvien unionin ja kansainvälisten aloitteiden ja ohjelmien kanssa. Rahoitustuen lisäksi EIT tarjoaa saatujen kokemusten perusteella strategista ohjausta ja opastusta osaamis- ja innovaatioyhteisöille. EIT seuraa ja analysoi muun muassa asetuksen (EU) 2021/695 liitteessä V lueteltujen indikaattorien perusteella tuloksellisuutta, hankittuja investointeja sekä erilaisia laadullisia ja määrällisiä vaikutuksia.

EIT pyrkii parhaansa mukaan virtaviivaistamaan kunkin osaamis- ja innovaatioyhteisön rakenteeseen liittyvää terminologiaa, jotta EIT olisi tunnistettavissa entistä yksinkertaisemmin ja paremmin.

EIT vahvistaa alat osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaista yhteistyötä varten ja edistää tällaisen yhteistyön lujittamista, kun on kyse strategisesti ja toimintapoliittisesti merkityksellisistä aiheista. EIT vahvistaa koordinoitua osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välillä yhteistä etua koskevilla aloilla, erityisesti edistämällä kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välillä ja yhteistyötä niiden välillä (osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaistoimet⁽¹⁵⁾) sekä temaattisista että horisontaalisista aiheista. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaistoimien potentiaali on suurin silloin, kun useammassa osaamis- ja innovaatioyhteisössä jo käsitellään sellaisia yhteisiä unionin politiikan painopisteitä, joita varten ei ole olemassa erityistä osaamis- ja innovaatioyhteisöä. Kun eri osaamis- ja innovaatioyhteisöt tuodaan yhteen kohdennettujen yhteisten ja yhteistä etua palvelevien toimien pariin, tarjoutuu runsaasti mahdollisuuksia synergioiden ja tieteidenvälisen hyötyjen luomiseen. EIT kannustaa tällaisiin toimiin ja osallistuu aktiivisesti osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaistoimien sisällön ja rakenteen määrittelyyn. Se seuraa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaistoimien toteuttamista sekä saavutettuja tuloksia tavoitteenaan tehdä kyseisistä toimista kiinteä osa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotisia strategioita. EIT helpottaa myös sellaista osaamis- ja innovaatioyhteisöjen yhteisten poikittaispalvelujen luomista, joiden tarkoituksena on hoitaa yhteisesti kaikille osaamis- ja innovaatioyhteisöille yhteiset operatiiviset tehtävät.

3.2 Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen alueellisen vaikuttavuuden lisääminen

EIT lisää edelleen alueellista vaikuttavuuttaan parantamalla osaamis- ja innovaatioyhteisöjen avoimuutta ja osallistavuutta monenlaisten mahdollisten kumppanien ja sidosryhmien suuntaan, tehostamalla tulosten levittämistä ja hyödyntämistä ja laatimalla osaamis- ja innovaatioyhteisöille integroidun alueellisen strategian. Kunkin osaamis- ja innovaatioyhteisön on laadittava ja pantava täytäntöön alueellinen strategia kiinteänä osana sen liiketoimintasuunnitelmia, jotta voidaan vahvistaa suhdetta kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin innovaatio-toimijoihin, myös pk-yrityksiin. Osaamis- ja innovaatioyhteisöt osoittavat tapauksen mukaan yhteytensä älykkään erikoistumisen strategioihin sekä temaattisten alustojen toimiin ja alueiden välisiin aloitteisiin, myös Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) hallintoviranomaisiin. EIT seuraa jatkuvasti näiden strategioiden täytäntöönpanoa, mukaan lukien vipuvaikutus ERI-rahastoihin.

Tarkoituksena on integroida nk. paikkalähtöinen innovointi osaksi osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotista strategiaa ja liiketoimintasuunnitelmaa ja perustaa se yhteistoimintakeskittymien ja RIS-keskusten varaan, jolloin voidaan hyödyntää niiden roolia yhdysväylänä osaamis- ja innovaatioyhteisöön ja toimia vuorovaikutuksessa yhteistoimintakeskittymän kumppanien sekä muiden paikallisten innovaatio-toimijoiden kanssa.

EIT seuraa, miten yhteistoimintakeskittymät ja RIS-keskukset toimivat ja miten ne integroituvat paikallisiin innovaatioekosysteemeihin.

EIT varmistaa, että RIS:n toimia käytetään houkuttelemaan sellaisia mahdollisia uusia kumppaneita, jotka tuovat osaamis- ja innovaatioyhteisöille lisäarvoa, ja helpottamaan niiden integrointia, jolloin voidaan laajentaa EIT:n yleiseurooppalaista kattavuutta, ja että nämä toimet integroidaan täysin osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotisiin strategioihin. RIS, jota EIT ohjaa ja jonka osaamis- ja innovaatioyhteisöt panevat täytäntöön, on toistaiseksi toiminut vapaaehtoiselta pohjalta. Vuodesta 2021 RIS:n toimista tulee pakollisia sekä kiinteä osa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotisia strategioita. EIT varmistaa, että RIS:n toimilla luodaan silta asiaan liittyviin tutkimukseen ja innovoinnin alan älykkään erikoistumisen strategioihin.

Lisäksi osaamis- ja innovaatioyhteisöt tehostavat tällaista integrointia perustamalla RIS-keskuksia. RIS-keskus perustetaan perusteellisen tarveanalyysin ja avoimen ehdotuspyynnön jälkeen. Siitä tulee osa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rakennetta, ja se muodostaa kiintopisteen niiden toimille. Sen tavoitteena on saada liikkeelle ja osallistaa paikallisen osaamiskolmion toimijoita osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimiin luomalla synergioita paikallistasolla, yksilöimällä rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksia ja edistämällä niiden aktiivista integrointia ekosysteemeihin. RIS-keskukset voisivat osaamis- ja innovointiyhteisön laajentumisstrategian mukaisesti pohjustaa yhteistoimintakeskittymän perustamista kohdealueelle.

⁽¹⁵⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 14 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

EIT tarjoaa osaamis- ja innovaatioyhteisöille edelleen ohjausta ja tukea monivuotisten RIS-strategioiden valmistelussa ja täytäntöönpanossa. RIS:n toimilla tuetaan edelleen innovointivalmiuksia maissa (ja näiden maiden alueilla), joiden innovoinnin tuloksellisuus EIS:n mukaan on vaatimaton tai kohtalainen, sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa tarkoitetuilla syrjäisimmillä alueilla, jotta voidaan edistää niiden integrointia osaamis- ja innovaatioyhteisöihin. RIS:n toimia voivat hyödyntää seuraavat maat ja alueet (RIS-maat ja -alueet):

- 1) maat (ja näiden maiden alueet), jotka on luokiteltu joko kohtalaisiksi tai vaatimattomiksi innovaatioiden kehittäjiksi vähintään yhdessä kolmesta EIS:n vuosiraportista, jotka on annettu
  - a) vuosina 2018, 2019 ja 2020 vuosien 2021–2024 osalta; ja
  - b) vuosina 2021, 2022 ja 2023 vuosien 2025–2027 osalta; ja
- 2) syrjäisimmät alueet.

RIS:n toimien täytäntöönpanoon osoitettavat EIT:n määrärahat ovat vähintään 10 prosenttia ja enintään 15 prosenttia EIT:n kokonaisrahoituksesta nykyisille ja uusille osaamis- ja innovaatioyhteisöille, jolloin on mahdollista lisätä kohdealueilta tulevien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppanien määrää. RIS:n kautta tuettavien toimien tavoitteena on

- 1) myötävaikuttaa alueellisten ja paikallisten ekosysteemien innovointivalmiuksien parantamiseen kaikkialla unionissa kehittämällä valmiuksia ja tiivistämällä vuorovaikutusta paikallisten innovaatio toimijoiden, kuten klusterien, verkostojen, viranomaisten, korkeakoulujen, tutkimusorganisaatioiden ja ammatillisen koulutuksen tarjoajien sekä pk-yritysten, välistä vuorovaikutusta sekä edistämällä kyseisten toimijoiden toimia;
- 2) tukea tavoitetta uusien kumppanien houkuttelemisesta osaamis- ja innovaatioyhteisöihin ja yhdistää paikalliset innovaatioekosysteemit yleiseurooppalaisiin innovaatioekosysteemeihin; ja
- 3) hankkia yksityistä ja julkista lisärahoitusta kiinnittäen erityistä huomiota ERI-rahastoihin.

3.3 Uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen käynnistäminen

Vastatakseen osaltaan uusiin ja kehittymässä oleviin maailmanlaajuisiin haasteisiin EIT käynnistää avoimia ja läpinäkyviä ehdotuspyyntöjä uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen perustamiseksi painopistealoilla, jotka valitaan strategisesti tärkeiltä temaattisilta aloilta, jolloin arviointiperusteina ovat muiden muassa niiden merkityksellisyys unionin politiikan painopisteiden kannalta vastattaessa maailmanlaajuisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin sekä niiden potentiaali ja lisäarvo, joka saadaan hyödyntämällä EIT:n mallia. Uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen käynnistämiseksi otetaan huomioon Horisontti Eurooppa -ohjelman strateginen suunnittelu ja EIT:lle 1. tammikuuta 2021 alkavaksi ja 31. joulukuuta 2027 päättyväksi kaudeksi osoitetut määrärahat. Asetuksen (EU) 2021/695 liitteessä III esitetyt eurooppalaisten kumppanuuksien asiaan liittyvät valintaperusteet sisällytetään osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ehdotuspyyntöihin ja arvioidaan ehdotusten arvioinnin yhteydessä.

Hallintoneuvoston esityksen ja siitä tehdyn analyysin perusteella ehdotetaan, että ensimmäinen uusi kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisö käynnistetään mahdollisimman pian vuonna 2022 tai 2023, jolloin sitä koskeva ehdotuspyyntö on tarkoitus julkaista mahdollisesti vuonna 2021. Tämän painopistealan täydentävyys on vahvinta suhteessa nykyisiin kahdeksaan osaamis- ja innovaatioyhteisöön sekä Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa käynnistettävien muiden eurooppalaisten kumppanuuksien mahdollisiin painopistealoihin. Lisäyksessä 1 on tietokooste, jossa esitetään yhteenvedo kulttuurialan ja luovien toimialojen haasteista ja uuden osaamis- ja innovaatioyhteisön odotetuista vaikutuksista.

Toista uutta osaamis- ja innovaatioyhteisöä, vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien osaamis- ja innovaatioyhteisöä, ehdotetaan käynnistettäväksi vuonna 2026, jolloin sitä koskeva ehdotuspyyntö on tarkoitus julkaista vuonna 2025. Komissio tekee riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla vuoteen 2024 mennessä ennakoanalyysin, jossa arvioidaan vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien alan merkityksellisyys. Jos analyysissä tehdään kielteinen päätelmä, komissio voi antaa ehdotuksen vuosien 2021–2027 strategisen innovaatio-ohjelman muuttamiseksi ottaen huomioon hallintoneuvoston kannan ja Horisontti Eurooppa -ohjelman strategisen suunnittelun. Lisäyksessä 2 on tietokooste, jossa esitetään yhteenvedo vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien alan haasteista ja uuden osaamis- ja innovaatioyhteisön odotetuista vaikutuksista.

Muita uusia osaamis- ja innovaatioyhteisöjä voidaan valita, jos käyttöön saadaan EIT:n määrärahoja täydentäviä varoja, ja tässä otetaan huomioon hallintoneuvoston kanta, Horisontti Eurooppa -ohjelman strateginen suunnittelu sekä eurooppalaisten kumppanuuksien valintaperusteet, erityisesti avoimuus, läpinäkyvyys, unionin tason lisäarvo, vaikutus kestäväen kehityksen tavoitteisiin, johdonmukaisuus ja synergiat.

3.4 Korkeakoulujen innovointi- ja yrittäjyysvalmiuksien tukeminen

EIT suunnittelee ja käynnistää yhteistyössä komission kanssa ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjä kuultuaan pilottialoitteen, jolla tuetaan korkeakoulujen innovointi- ja yrittäjyysvalmiuksia sekä niiden integrointia innovaatioekosysteemeihin (korkeakoulutuksen pilottialoite) ja joka pannaan täytäntöön osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta vuodesta 2021 alkaen. Osaamiskolmion integrointiin perustuvaa mallia hyödyntäen EIT kuroo umpeen korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin välillä pitkään vallinnutta kuilua. EIT ja osaamis- ja innovaatioyhteisöt ovat inhimillisen pääoman kehittämisessä keskeisiä välineitä painottaessaan näkyvästi innovointia ja yrittäjyyskoulutusta. EIT:n vaikuttavuutta laajennetaan kuitenkin edelleen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppaneita pidemmälle.

Korkeakoulujen on kaikkialla Euroopassa lähestyttävä innovatiivisesti ja yrittäjähenkisesti koulutusta, tutkimusta ja vuorovaikutusta yritysten ja laajemman alueellisen ja paikallisen innovaatioekosysteemin kanssa, mukaan lukien kansalaisyhteiskunta, julkiset instituutiot ja kolmannen sektorin organisaatiot, mahdollisimman osallistavalla ja sukupuolten tasapuolisen edustuksen huomioon ottavalla tavalla, mikä on mahdollista saavuttaa selkeällä strategialla, metodologisella kehyksellä ja resurssipanostuksella.

Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen korkeakoulutuksen pilottialoitteeseen liittyviä toimia toteutetaan avoimilla ja läpinäkyvillä ehdotuspyynnöillä, joiden tavoitteena on lisätä innovointivalmiuksia korkeakoulutuksessa, ja niiden kohteena ovat pääasiassa korkeakoulut, jotka eivät ole osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppaneita, innovaatioarvoketuissa ja -ekosysteemeissä eri puolilla unionia. Toimissa keskitytään lähinnä korkeakoulujen valmiuksien kehittämiseen esimerkiksi seuraavin tavoin:

- 1) parhaiden käytäntöjen vaihto ja täytäntöönpano osaamiskolmion integroinnissa, mukaan lukien organisaatiooppiminen, täydennys- ja uudelleen koulutus, valmennus ja mentorointi;
- 2) toimintasuunnitelmien laatiminen siitä, miten voidaan käsitellä yksilöityjä tarpeita sellaisilla aloilla kuin innovaatiojohtaminen, startup-yritysten perustaminen ja kehittäminen, teknologian siirto, mukaan lukien teollis- ja tekijänoikeuksien hallinnointi, sisäänrakennettu kestävyys ja ilmaston neutraalius, ihmis- ja organisaatiojohtaminen, sukupuolinäkökulman integrointi innovointiin sekä yhteydet paikallisiin sidosryhmiin ja kansalaisyhteiskuntaan; ja
- 3) innovointivalmiuksien kehittämistä koskevien toimintasuunnitelmien täytäntöönpano sekä jatkotoimet.

Näihin toimiin osallistuu muita osaamiskolmion toimijoita, kuten ammatillisen koulutuksen tarjoajia, tutkimus- ja teknologiaorganisaatioita, pk-yrityksiä ja startup-yrityksiä, ja ne täydentävät EIT:n toimintaa koulutuksen alalla keskeisenä osana osaamis- ja innovaatioyhteisöjen osaamiskolmion integrointiin tähtäävää toimintaa. EIT edistää osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaisen yhteistyön lujittamista korkeakoulutuksen pilottialoitteen yhteydessä. Ehdotuspyyntöihin sisällytettävillä kelpoisuusperusteilla varmistetaan, että valtaosa rahoituksesta myönnetään osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ulkopuolella oleville korkeakouluille. Korkeakoulutuksen pilottialoitteen tavoitteena on ulottaa EIT:n vaikuttavuus osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ulkopuolelle ja myötävaikuttaa EIT:n keskeiseen tehtävään eli kestäväen talouskasvun ja kilpailukykyyn edistämiseen vahvistamalla jäsenvaltioiden innovointivalmiuksia, mikä vastaa Horisontti Eurooppa -ohjelman tavoitteita edistää yrittäjyys- ja innovointitaitoja elinikäisen oppimisen näkökulmasta, mukaan lukien korkeakoulujen valmiuksien lisääminen kaikkialla Euroopassa.

EIT:n tuki rakentuu myös toimintapoliittisille aloitteille, kuten HEInnovate⁽¹⁶⁾ ja RIIA⁽¹⁷⁾, jotka ovat osoittaneet arvonsa korkeakouluissa ja jäsenvaltioissa eri puolilla unionia. EIT suunnittelee tukitoimet tiiviissä yhteistyössä komission kanssa ja kuultuaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjä, jotta voidaan varmistaa täysi johdonmukaisuus ja täydentävyys Horisontti Eurooppa -ohjelman, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/817⁽¹⁸⁾ perustetun Erasmus+-ohjelman ja muiden unionin ohjelmien asiaan liittyvien toimien kanssa.

⁽¹⁶⁾ HEInnovate on komission ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) kehittämä toimintakehyks. Se tarjoaa korkeakouluille menetelmän, jota käyttämällä ne voivat tunnistaa kehittämistä kaipaavat innovointivalmiuksien osa-alueet ja muokata tarkoituksenmukaisia strategioita ja toimia toivottujen vaikutusten aikaansaamiseksi. HEInnovate perustuu vahvaan metodologiseen näyttöön. Kehitettävät valmiudet on jaettu seuraaviin kahdeksaan lohkokon: johtajuus ja hyvä hallintotapa, digitalisaatio, organisaation kyvykkyys, yrittäjämäinen opetus ja oppiminen, yrittäjien valmentaminen ja tukeminen, tiedonvaihto, kansainvälistyminen ja vaikuttavuuden mittaaminen. OECD on julkaissut useita HEInnovate-maaraportteja. Ks. OECD Skills Studies -tutkimussarja osoitteessa <https://www.oecd-ilibrary.org/education/>

⁽¹⁷⁾ Komissio kehitti alueellisten innovaatiovaikutusten arvioinnin (Regional Innovation Impact Assessment, RIIA) ensimmäisessä vaiheessa ohjenuoraksi yliopistojen innovaatiovaikutusten arvioinnille metriikkapohjaisten tapaustutkimusten pohjalta. Innovaatiovaikutusten arviointi esimerkiksi RIIA-mallin avulla voitaisiin mahdollisesti kytkeä innovoinnin tuloksellisuuteen perustuviin rahoitusvälineisiin unionin, kansallisella tai alueellisella tasolla.

⁽¹⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/817, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman "Erasmus+" perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1288/2013 kumoamisesta (ks. tämän virallisen lehden s. 1).

Täytäntöönpano- ja toteutusmekanismien yksityiskohtia kehitetään ja hienosäädetään kolmen ensimmäisen vuoden aikana, ja niiden toimivuutta seurataan ja arvioidaan tämän pilottivaiheen aikana. Pilottivaiheen arvioinnin tekevät riippumattomat ulkopuoliset asiantuntijat, ja tulokset ilmoitetaan jäsenvaltioiden edustajien ryhmälle ja Euroopan parlamentille. Hallintoneuvosto tekee tämän arvioinnin tulosten perusteella päätöksen siitä, onko korkeakoulutuksen pilottialoitetta tarkoitus joko jatkaa ja laajentaa tai lopetetaanko se.

Hallintoneuvosto ohjaa ja valvoo osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimien täytäntöönpanoa ja seurantaa. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että toiminnassa varmistetaan avoin ja osallistava lähestymistapa, jolla houkutellaan mukaan muitakin kuin osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppaneina olevia korkeakouluja, jotta varmistetaan laaja maantieteellinen kattavuus, tieteiden- ja alojenvälisyys, naisten laajempi osallistuminen aloille, joilla he ovat aliedustettuina, ja yhteys RIS:ään, asiaan liittyviin temaattisiin alustoihin ja älykkään erikoistumisen strategioihin sekä tapauksen mukaan toimintapolitiikan tukijärjestelyyn.

EIT vahvistaa EIT:n laatumerkkiä ja laajentaa sen käyttöä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ulkopuolelle siten, että se käsittää myös toimeen osallistuvat korkeakoulut. Ottamalla mukaan osaamiskolmion eri toimijoita EIT pyrkii yhdistämään innovointivalmiuksien kehittämiseksi korkeakoulutuksessa tarjoamansa tuen EIT:n laatumerkkiin, joka tällä hetkellä myönnetään osaamis- ja innovaatioyhteisöjen koulutusohjelmille.

EIT ulottaa EIT:n laatumerkin käytön elinikäisen oppimisen toimiin, kuten mentoroinnin, ammatillisen koulutuksen, osaamisen kehittämisen, uudelleen koulutuksen ja täydennyskoulutuksen ohjelmiin, sekä verkossa avoimiin massakursseihin, jolloin voidaan osallistaa ja tavoittaa laajempi kohderyhmä opiskelijoita, aikuisoppijoita ja koulutuslaitoksia, myös ammattioppilaitoksia, osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ulkopuolelta. EIT:n laatumerkin käytön laajentamisella EIT-yhteisön ulkopuolelle odotetaan olevan strukturoivampi vaikutus kaikilla tasoilla (yksilö-, ohjelma- ja laitostasolla).

EIT seuraa EIT:n laatumerkin myöntämistä ja sen käytön laajentamista osaamis- ja innovaatioyhteisöjen koulutusohjelmille ja selvittää vaikuttavampaa laadunvarmistusmekanismia, kuten EIT:n laatumerkin ulkopuolista tunnustamista ja hyväksymistä.

Varmistaakseen korkeakoulutuksen pilottihankkeen onnistumisen EIT tarjoaa erityistä ohjausta, asiantuntemusta ja valmennusta hankkeeseen osallistuville korkeakouluille ja ottaa kohteeksi korkeakouluja eri puolilta Eurooppaa kiinnittäen erityistä huomiota korkeakouluihin niissä maissa (ja näiden maiden alueilla), jotka ovat innovaatioiden kehittäjinä kohtalaisia ja vaatimattomia, ja muilla heikosti suoriutuneilla alueilla, jotka haluavat kehittää innovointivalmiuksiaan ja vahvistaa innovaatioalan jälkeään ja älykkään erikoistumisen strategioitaan.

3.5 EIT:n monialaiset toimet

3.5.1 Viestintä ja tulosten levittäminen

EIT ja osaamis- ja innovaatioyhteisöt pyrkivät parantamaan ja tehostamaan viestintäänsä ja näkyvyyttään ja soveltavat tehostettua brändäysstrategiaa suhteessa tärkeimpiin sidosryhmiinsä jäsenvaltioissa ja niiden ulkopuolella viestintään sovellettavan Horisontti Eurooppa -ohjelman lähestymistavan mukaisesti. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen määrän kasvaessa ja korkeakoulutuksen pilottialoitteen myötä EIT tehostaa pyrkimyksiään lisätä unionin tuen tunnettua innovoinnin laatu-brändinä. Tällainen brändinhallinta ja tehostettu viestintä on ratkaisevan tärkeää erityisesti kansalaisten sekä kansallisten ja alueellisten viranomaisten suuntaan, sillä EIT:stä tulevat innovaatiot ovat osaltaan osoituksena Horisontti Eurooppa -ohjelman kautta tehtävien unionin investointien konkreettisista vaikutuksista.

EIT pyrkii tehostamaan unionin nykyisten tiedonvaihtoverkoston käyttöä ja koordinoimaan niiden toimintaa, jotta voidaan parantaa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen mahdollisille kumppaneille tarjottavaa neuvontaa ja ohjausta. Tällaiseen tehostettuun käyttöön ja koordinointiin voi sisältyä kansallisten ja alueellisten viranomaisten tuki määritettäessä tarvittavat synergiat osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotisten strategioiden kanssa. Jotta EIT:n tarjoamat mahdollisuudet tunnettaisiin laajemmin ja tiedostettaisiin paremmin, EIT parantaa ohjausta ja apua osaamis- ja innovaatioyhteisöihin osallistumiseen liittyvissä asioissa kaikkialla Euroopassa hyödyntämällä eri puolilla Eurooppaa olevia nykyisiä tiedonvaihtoverkostoja ja -rakenteita ja erityisesti asetuksessa (EU) 2021/695 tarkoitettuja kansallisia yhteyspisteitä.

Sen varmistamiseksi, että osaamiskolmioon liittyvä laaja sidosryhmäyhteisö unionin, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla on tietoinen kaikista EIT:n (ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen) ehdotuspyynnöistä ja rahoitettavista hankkeista, ne julkistetaan myös Euroopan komission rahoitus- ja tarjouspyyntöportaalissa asetuksen (EU) 2021/695 mukaisesti.

EIT järjestää jäsenvaltioiden edustajien ryhmän ja komission yksiköiden kanssa säännöllisiä kokouksia vähintään kahdesti vuodessa varmistaa riittävän viestinnän ja tiedonkulun jäsenvaltioiden kanssa ja unionin tasolla. Euroopan parlamentti ja neuvosto pidetään asianmukaisesti ajan tasalla EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tuloksellisuudesta, saavutuksista ja toimista. Lisäksi jäsenvaltioiden edustajien ryhmä neuvoo EIT:tä strategisesti tärkeistä kysymyksistä. Jäsenvaltioiden edustajien ryhmä varmistaa yhdessä EIT:n kanssa riittävän tuen EIT:n tukemien toimien liittämiselle kansallisiin tai alueellisiin ohjelmiin ja aloitteisiin sekä toimiin liittyvien synergioiden edistämiseksi ja jakaa tietoja tällaisten toimien mahdollisesta kansallisesta ja alueellisesta yhteisrahoituksesta.

EIT lisää edelleen toimiansa näkyvyyttä kansalaisten ja EIT-yhteisön suuntaan sidosryhmäfoorummin⁽¹⁹⁾, EIT:n palkintojen ja EIT:n alumniyhteisön⁽²⁰⁾ kautta, tavoitteena edistää vuorovaikutusta osaamiskolmion eurooppalaisten toimijoiden kanssa ja antaa tunnustusta Euroopan lupaavimmille innovoijille ja yrittäjille.

EIT antaa jatkossakin ohjausta ja strategista opastusta EIT:n alumniyhteisölle (yhteistyössä EIT:n alumnineuvoston kanssa) maksimoidakseen sen yrittäjyys- ja yhteiskunnalliset vaikutukset sekä sen jäsenten jatkuvan osallistumisen EIT:n tukemiin toimiin. Vuosina 2021–2027 EIT:n alumniyhteisö kasvaa edelleen ja käsittää myös korkeakoulujen innovointivalmiuksia tukeviin toimiin osallistuvat alumnit.

3.5.2 Hyvien käytäntöjen määrittäminen ja jakaminen sidosryhmien kanssa

EIT määrittää, systematisoi, jakaa tehokkaasti ja levittää EIT-rahoitteisista toimista saatavia kokemuksia ja hyviä käytäntöjä ja pitää tätä varten yhteyttä jäsenvaltioiden viranomaisiin niin kansallisella kuin alueellisella tasolla, komissioon ja Euroopan parlamenttiin, erityisesti sen tieteen ja tekniikan tulevaisuuspaneeliin, käynnistämällä jäsennellyen vuoropuhelun ja koordinoimalla toimia. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ja korkeakoulujen innovointi- ja yrittäjyysvalmiuksia tukevien hankkeiden odotetaan tarjoavan tutkimuksen, innovoinnin ja korkeakoulutuksen alalla sekä eri temaattisilla aloilla toimiville päättäjille arvokasta evidenssipohjaa ja mahdollisuuksia oppia kokemusperäisesti.

Tähän mennessä osaamis- ja innovaatioyhteisöistä peräisin olevia hyviä käytäntöjä ja kokemuksia ei ole yhdistetty tai systematisoitu riittävästi tai levitetty tehokkaasti. EIT kehittää edelleen rooliaan innovaatioinstituuttina, joka kykenee havaitsemaan, analysoimaan, systematisoimaan ja jakamaan EIT-rahoitteisista toimista (koulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin sekä yrittäjyyden tukeminen) peräisin olevia innovatiivisia käytäntöjä, kokemuksia ja tuloksia ja varmistamaan niiden käyttöönoton laajemmassa mittakaavassa. Tämä EIT:n toiminta rakentuu yhteyksille ja synergioille Horisontti Eurooppa -ohjelman muiden aloitteiden, erityisesti EIC:n, missioiden ja eurooppalaisten kumppanuuksien, kanssa.

3.5.3 Kansainvälinen yhteistyö ja maailmanlaajuisista tavoitavuutta lisäävät toimet

EIT kehittää yleisiä linjauksia EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kansainväliselle yhteistyölle hallintoneuvoston valvonnassa noudattaen asetuksessa (EU) 2021/695 tarkoitettua kansainväliseen yhteistyöhön sovellettavaa Horisontti Eurooppa -ohjelman lähestymistapaa ja muita asiaan liittyviä unionin politiikkoja sekä kuullen komission yksiköitä. EIT pyrkii varmistamaan toimilleen suuremman vaikuttavuuden kansainvälisen yhteistyön kautta, ja se koordinoi osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toteuttamia kansainvälisiä EIT-rahoitteisia toimia. Sen toiminta linjataan tiiviisti asiaan liittyvien unionin toimintapoliittisten tavoitteiden sekä sen tutkimuksen ja

⁽¹⁹⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 11 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

⁽²⁰⁾ EIT:n alumniyhteisö kokoa yhteen yrittäjiä ja muutosagentteja, jotka ovat osallistuneet jonkin osaamis- ja innovaatioyhteisön järjestämään koulutus- tai yrittäjyysohjelmaan. Yhteisö on yli 5 000 jäsenen muodostama verkosto.

innovoinnin painopisteiden mukaisesti, ja siinä varmistetaan unionin tason lisäarvo. Kun EIT-yhteisön fyysinen läsnäolo kolmannessa maassa katsotaan tarpeelliseksi, jotta voidaan lisätä sen vaikuttavuutta ja tehostaa sen tavoitteiden saavuttamista, EIT varmistaa toiminnan koordinoinnin ja tarjoaa kannustimia osaamis- ja innovaatioyhteisöjen yhteisille toimille.

Kansainvälisessä yhteistyössään ja maailmanlaajuisista tavoitavuutta lisäävissä toimissaan EIT keskittyy yhteistyössä komission kanssa toimiin, joilla vastataan tehokkaasti maailmanlaajuisiin haasteisiin, myötävaikutetaan asiaan liittyviin kansainvälisiin aloitteisiin ja kestäväen kehityksen tavoitteisiin, varmistetaan mahdollisuudet hyödyntää lahjakkuutta ja tehostetaan innovatiivisten ratkaisujen tarjontaa ja kysyntää. EIT seuraa tiiviisti näitä toimia ja varmistaa, että niissä noudatetaan asetuksessa (EU) 2021/695 tarkoitettua kansainväliseen yhteistyöhön sovellettavaa Horisontti Eurooppa -ohjelman lähestymistapaa ja muita asiaan liittyviä unionin politiikkoja.

3.6 Näin onnistumme: toimintatapa

Tässä jaksossa esitetään toimenpiteitä, joilla pyritään mukauttamaan ja parantamaan EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen nykyistä toimintaa. Toimiva ja strateginen hallintoneuvosto, jolla on laajat valtuudet, seuraa näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoa EIT:n tasolla ja huolehtii tarvittavista kannustimista ja valvonnasta, myös tuloksellisuuteen perustuvan rahoituksen kohdentamisprosessin avulla, varmistaakseen, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt panevat ne täytäntöön.

3.6.1 Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintamalli

EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen täytäntöönpanossa noudatetaan kaikilta osin asetuksessa (EU) 2021/695 säädettyjä asiaa koskevia vaatimuksia, kuten varmistetaan, että nykyiset kahdeksan osaamis- ja innovaatioyhteisöä siirtyvät noudattamaan kyseisessä asetuksessa vahvistettuja eurooppalaisten kumppanuuksien uusia täytäntöönpanoperusteita. Niinpä EIT tarjoaa tehostettua operatiivista ohjausta osaamis- ja innovaatioyhteisöille ja seuraa jatkuvasti osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tuloksellisuutta varmistaakseen asetuksessa (EU) 2021/819 vahvistettujen moitteettoman varainhoidon, hyvän hallintotavan, seurannan ja arvioinnin periaatteiden sekä asetuksessa (EU) 2021/695 vahvistettujen eurooppalaisten kumppanuuksien periaatteiden ja perusteiden noudattamisen sekä yhteensopivuuden Horisontti Eurooppa -ohjelman painopisteisiin ja indikaattoreihin perustuvien vaatimusten kanssa, jotta voidaan maksimoida niiden tuloksellisuus ja vaikuttavuus EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välisen pitkän aikavälin yhteistyöstrategian perusteella. Jos osaamis- ja innovaatioyhteisön tuloksellisuudessa on puutteita, sen tulokset ovat riittämättömiä, se ei onnistu saamaan aikaan odotettuja vaikutuksia tai siltä puuttuu unionin tason lisäarvo, toteutetaan asianmukaisia korjaavia toimenpiteitä.

EIT varmistaa, että toimenpiteitä, joilla varmistetaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen jatkuva avoimuus uusille jäsenille sekä läpinäkyvyys täytäntöönpanon aikana, parannetaan erityisesti hyväksymällä ja soveltamalla läpinäkyviä, selkeitä ja johdonmukaisia liittymis- ja irtautuskriteerejä suhteessa uusiin jäseniin, jotka tuovat kumppanuuksille lisäarvoa, sekä muita järjestelyjä, kuten läpinäkyviä liiketoimintasuunnitelmien laatimismenettelyjä, ja seuraamalla järjestelmällisesti osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaa. Lisäksi osaamis- ja innovaatioyhteisöt harjoittavat toimintaansa täysin läpinäkyvästi, myös toteuttamalla avoimia ehdotuspyyntöjä hankkeidensa, kumppaniensa ja muiden toimiensa yksilöimiseksi ja valitsemiseksi, ja ne pysyvät avoimina ja dynaamisina kumppanuuksina, joihin eri puolilta unionia tulevat, kumppanuudelle lisäarvoa tuovat uudet kumppanit, joista yhä suurempi osa on pk-yrityksiä ja startup-yrityksiä, voivat osallistua huippuosaamisen ja innovoinnin merkityksellisyden perusteella. Liiketoimintasuunnitelmien laatimismenettelyä (mukaan lukien painopisteiden määrittäminen, toimien valinta ja varojen kohdentaminen) ja asiaan liittyviä rahoituspäätöksiä muutetaan läpinäkyvämmiksi ja osallistavammiksi, jotta voidaan rajoittaa rahoituksen keskittymistä ja varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimet hyötyvät laajasta kumppaniverkostosta. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotisissa strategioissa käsitellään kumppanuuden laajentamista, mukaan lukien uusien yhteistoimintakeskittymien perustaminen, jota varten hallintoneuvosto myöntää riittävät määrärahat. Rahoituksesta päättäessään hallintoneuvosto ottaa huomioon edistymisen monivuotisissa strategioissa esitettyjen tavoitteiden, kuten yhteistoimintakeskittymien määrän, saavuttamisessa. Osaamis- ja innovaatioyhteisöt laajentavat kilpailuun perustuvan rahoituksen mekanismien käyttöä ja lisäävät ehdotuspyyntöjen avoimuutta, erityisesti kolmansille osapuolille avoimissa hankkeissa. Kaikki nämä toimenpiteet lisäävät osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan osallistuvien tahojen määrää. Osaamis- ja innovaatioyhteisöt raportoivat uusien kumppanien osallistumisesta säännöllisessä raportoinnissaan niiden tuloksellisuuteen perustuvan rahoituksen yhtenä osatekijänä.

Koska osaamis- ja innovaatioyhteisöt toimivat koko innovaatioarvoketjussa, ne varmistavat liiketoimintasuunnitelmansa toimikokonaisuudessa asianmukaisen ja jatkuvan tasapainon osaamiskolmion kolmen osatekijän ja niihin liittyvien toimien välillä. EIT seuraa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimia varmistaakseen, että ne toteutetaan kevyessä, tehokkaassa ja kustannustehokkaassa rakenteessa, jossa hallinto-, hallinnointi- ja yleiskustannukset pidetään niin alhaisina kuin mahdollista. EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt saavuttavat odotetut vaikutuksensa sellaisen niiden liiketoimintasuunnitelmissa määritetyn laajan toimivalikoiman avulla, joka tukee tehokkaasti niiden tavoitteiden saavuttamista, kuten niiden mahdollista vaikutusta innovaatioekosysteemiin unionin, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Osaamis- ja innovaatioyhteisön kunkin kumppanin sitoumukset varmistetaan seuraamalla säännöllisesti kumppanin varsinaista panosta suhteessa alkuperäisiin sitoumuksiin. EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöillä on käytössä riskinhallintajärjestelmä sellaisia tapauksia varten, joissa jotkin kumppanit eivät pysty täyttämään alkuperäisiä sitoumuksiaan. Tavoitellessaan toimintansa rahoituksen kestävyyttä osaamis- ja innovaatioyhteisöt nojaavat monenlaisiin tulo- ja investointilähteisiin. Tätä varten osaamis- ja innovaatioyhteisöt varmistavat, että kumppanuuteen pääsyn ehdot pysyvät houkuttelevina laajalle valikoimalle mahdollisia kumppaneita. Mahdolliset jäsen- tai ilmoittautumismaksut eivät saisi muodostaa estettä asiaan liittyvien kumppanien osallistumiselle osaamis- ja innovaatioyhteisöön etenkin pk-yritysten, startup-yritysten ja opiskelijoiden kohdalla.

3.6.2 Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rahoitusmalli

Keuyen ja yksinkertaistetun rahoitusmallin avulla EIT:n odotetaan tehostavan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen vaikuttavuutta ja niiden panosta EIT:n ja Horisontti Eurooppa -ohjelman tavoitteiden saavuttamiseen sekä kannustavan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppaneita tekemään sitoumuksia. EIT mukauttaa rahoitusmalliaan kasvattaakseen sen tuesta saatavaa lisäarvoa. EIT edistää parhaansa mukaan sujuvaa siirtymistä monivuotisen rahoituskehyksen kausien välillä erityisesti meneillään olevien toimien osalta. EIT toteuttaa parannuksia kolmella keskeisellä loholla.

Ensiksikin EIT vähentää asteittain rahoitusosuuttaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen lisäarvotoimille ⁽²¹⁾ lisätäkseen muita yksityisiä ja julkisia investointeja kuin niiden kumppaneilta saatavia tuloja. Rahoitusmallin mukauttamisen odotetaan helpottavan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen mahdollisuuksia hallinnoida siirtymää kohti rahoituksen kestävyyttä. Sen odotetaan kannustavan osaamis- ja innovaatioyhteisöjä vähentämään asteittain EIT:n rahoituksen osuutta liiketoimintasuunnitelmassaan kumppanuussopimusten voimassaoloaikana ja kasvattamaan samalla muista lähteistä kuin EIT:stä peräisin olevien yhteisinvestointien määrää. EIT:n rahoitusosuuksia osaamis- ja innovaatioyhteisöjen lisäarvotoimille pienennetään osaamis- ja innovaatioyhteisöjen koko elinkaaren eri vaiheissa (käynnistysvaihe, kasvuvaihe, kypsyyssvaihe ja EIT:n avustuksesta irtautuminen) seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla:

	Käynnistysvaihe	Kasvuvaihe	Kypsyyssvaihe	EIT:n avustuksesta irtautuminen
Vuosina	1–4	5–7	8–11	12–15
EIT:n rahoitusosuus	Enintään 100 %	Enintään 80 %	Enintään 70 %	Enintään 50 % vuonna 12, alenee 10 % vuodessa

Kuva 1: EIT:n rahoitusosuudet 2021–2027

Eräiden osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimet saattavat olla luonteeltaan sellaisia, että niiden toteuttamiseksi tarvitaan ylimääräisiä kannustimia. Tätä varten hallintoneuvosto voisi päättää soveltaa edullisempia rahoitusehtoja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaistoimiin, RIS-toimiin ja korkeakoulutuksen pilottialoitteeseen.

Toiseksi EIT varmistaa, että avustusten myöntämisprosessissa noudatetaan tuloksellisuuden perustuvaa rahoitusmallia. Monivuotisten avustusten käyttöä lisätään mahdollisuuksien mukaan. EIT:n rahoitus kytketään suoraan edistymiseen asetuksen (EU) 2021/819 10 artiklassa ja 11 artiklan 5 kohdassa luetelluilla aloilla sekä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen liiketoimintasuunnitelmassaan vahvistamiin tavoitteisiin, ja rahoitusta voitaisiin vähentää tai muuttaa tai se voitaisiin lopettaa, jos tuloksia ei synny. EIT muun muassa tarjoaa osaamis- ja innovaatioyhteisöille vahvempia kannustimia uusien kumppanien hankkimiseksi ja toteuttaa korjaavia toimenpiteitä erityisesti niiden yksilöllisen tuloksellisuuden perusteella, jotta voidaan varmistaa mahdollisimman suuri vaikuttavuus.

Kolmanneksi EIT soveltaa tiukkoja sääntöjä kattavan arviointimekanismin lujittamiseksi ennen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toiminnan ensimmäisen seitsemän vuoden kauden päättymistä asetuksen (EU) 2021/819 10 ja 11 artiklan mukaisesti. Tämä kattava arviointi, joka toteutetaan riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla, tehdään parhaita kansainvälisiä käytäntöjä noudattaen ja asetuksessa (EU) 2021/695 vahvistettujen eurooppalaisten kumppanuuksien seuranta- ja arviointiperusteiden mukaisesti. Se tehdään ennen ensimmäisen seitsemän vuoden kauden päättymistä. Hallintoneuvosto päättää kattavan arvioinnin tuloksena osaamis- ja innovaatioyhteisöille myönnetyn rahoitusosuuden jatkamisesta, muuttamisesta tai lopettamisesta (jolloin kumppanuussopimusta osaamis- ja innovaatioyhteisön kanssa ei jatketa) ja resurssien kohdentamisesta uudelleen toimiin, joissa suoritukset ovat parempia. Hallintoneuvosto pyytää lausunnon jäsenvaltioiden edustajien ryhmältä ennen päätöksen tekemistä.

⁽²¹⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 13 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

3.6.3 Hallinnollisen taakan keventäminen

EIT tehostaa yksinkertaistamiseen tähtäväää työtään keventääkseen osaamis- ja innovaatioyhteisöihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa, jotta niiden liiketoimintasuunnitelmat ja monivuotiset strategiat voidaan panna täytäntöön ketterästi ja tehokkaasti. Tähän yksinkertaistamiseen voi sisältyä kertakorvauksen tai yksikkökustannusten käyttö kyseeseen tulevissa osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimissa. Parantaakseen resurssien ja erityisesti innovointitoimien suunnittelua sekä edistääkseen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan osallistuvien kumppanien vahvempaa sitoutumista ja pitkän aikavälin investointeja EIT tekee osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kanssa kumppanuussopimusten nojalla monivuotisia avustussopimuksia, jotka sisältävät tapauksen mukaan määräyksiä tuloksellisuuteen perustuvasta rahoituksesta. Monivuotisten avustussopimusten kesto saa olla enintään kolme vuotta.

3.6.4 EIT:n suhde osaamis- ja innovaatioyhteisöihin kumppanuussopimuksen päättymisen jälkeen

EIT laatii yleiset periaatteet suhteelleen osaamis- ja innovaatioyhteisöihin kumppanuussopimuksen päättymisen jälkeen eurooppalaisille kumppanuuksille asetuksessa (EU) 2021/695 säädetyn kehyksen mukaisesti. Vuoden 2023 loppuun mennessä toteutettavan perusteellisen riippumattoman tutkimuksen perusteella EIT vahvistaa tiiviissä yhteistyössä komission kanssa yleisen kehyksen suhteelleen niihin osaamis- ja innovaatioyhteisöihin, joiden kanssa tehty kumppanuussopimus päätetään tai päättyy ohjelmakaudella 2021–2027. Perusteelliseen riippumattomaan tutkimukseen sisältyy arvio osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimista rahoituksen kestävyuden saavuttamiseksi, muodostuneista tuloista sekä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rahoitusnäkymistä, ja siinä määritetään toimet, joiden jatkuminen saattaa olla vaarassa resurssipulan takia. Jos lopputarkastelun tulos on myönteinen, EIT voi tehdä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kanssa yhteistyöpöytäkirjan⁽²²⁾, jonka tavoitteena on ylläpitää aktiivista yhteistyötä sen kanssa kumppanuussopimuksen päättymisen jälkeen.

Yhteistyöpöytäkirjassa esitetään

- a) osaamiskolmion toimien jatkamiseen sekä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ekosysteemin ja verkoston ylläpitoon liittyvät oikeudet ja velvollisuudet;
- b) ehdot, jotka koskevat EIT:n brändin käyttöä ja osallistumista EIT:n palkintoihin ja muihin EIT:n järjestämiin aloitteisiin;
- c) ehdot, jotka koskevat osallistumista korkeakoulutustoimintaan, mukaan lukien EIT:n laatumerkin käyttö koulutusohjelmissa ja suhteet EIT:n alumninyhteisöön;
- d) ehdot, jotka koskevat osallistumista EIT:n kilpailuun perustuviin ehdotuspyyntöihin tiettyjen erityistoimien, kuten osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaistoimien ja yhteispalvelujen, osalta;
- e) ehdot, jotka koskevat EIT:n lisätukea yhteistoimintakeskittymien rajat ylittävälle koordinoitaville toimille, joilla on suuri unionin tason lisäarvo.

Ottaen huomioon perusteellisen riippumattoman tutkimuksen tulokset hallintoneuvosto määrittää yhteistyöpöytäkirjan voimassaoloajan, sisällön ja rakenteen, mukaan lukien ne osaamis- ja innovaatioyhteisöjen erityistoimet, joita voidaan tukea toisen kohdan a–e alakohdan nojalla. Osaamis- ja innovaatioyhteisöillä on oikeus osallistua EIT:n toimiin yhteistyöpöytäkirjassa vahvistettujen ehtojen, mukaan lukien osallistumista kilpailuun perustuviin ehdotuspyyntöihin koskevat ehdot, mukaisesti.

3.7 Synergiat ja täydentävyys muiden unionin ohjelmien kanssa

Laajan toiminta-alansa ja sillä kiinteänä osana Horisontti Eurooppa -ohjelmaa olevan näkyvän roolin ansiosta EIT:llä on hyvät edellytykset luoda synergioita ja täydentävyyttä, päällekkäisyyttä kuitenkin välttämällä muiden unionin ohjelmien tai välineiden kanssa muun muassa vahvistamalla tukeaan osaamis- ja innovaatioyhteisöille niiden suunnittelu- ja täytäntöönpanotoimissa. EIT:n odotetaan edistävän synergioita keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä muun muassa suhteessa seuraaviin:

Erasmus+

- EIT pyrkii luomaan synergioita Erasmus+-ohjelman ja EIT:n yhteisöjen välillä. Yhteistyöllä on tarkoitus varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kumppaneina olevien korkeakoulujen Erasmus+-opiskelijat voivat osallistua osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kesäkursseille tai muihin asiaan liittyviin koulutustoimiin (esimerkiksi yritys- tai innovaatiojohtamiskoulutukseen) ja luoda kontakteja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen alumniverkostoon.

⁽²²⁾ Asetuksen (EU) 2021/819 2 artiklan 15 alakohdassa määritellyn mukaisesti.

- Yhteistyötoimiin voi sisältyä myös EIT:n tai osaamis- ja innovaatioyhteisöjen järjestämä koulutus akateemiselle henkilöstölle (mistä tahansa korkeakoulusta myös osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ulkopuolelta) yrittäjyyttä ja innovointia integroivissa opetussuunnitelmissa sekä Erasmus+-verkostoissa (kuten korkeakoulujen ja yritysten välisissä innovaatioyhteenliittymissä) kehitettyjen innovatiivisten käytäntöjen testaus, käyttöönotto ja laajentaminen osaamis- ja innovaatioyhteisöissä ja päinvastoin.
- Synergiat on tarkoitettu varmistamaan mahdollisuuksien mukaan Eurooppalaiset yliopistot -aloitteella, joka voi auttaa valtavirtaistamaan EIT:n koulutustoimia systemaattisen vaikutuksen aikaansaamiseksi.

Digitaalinen Eurooppa -ohjelma, perustettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/694 ⁽²³⁾

- Osaamis- ja innovaatioyhteisöt ja erityisesti yhteistoimintakeskittymät tekevät yhteistyötä Euroopan digitaalinnovointikeskittymien kanssa asetuksen (EU) 2021/694 mukaisesti tukeakseen teollisuuden ja julkisen sektorin organisaatioiden digitalisaatiota.
- Selvitetään mahdollisuuksia käyttää Digitaalinen Eurooppa -ohjelmassa kehitettyjä infrastruktuureja ja valmiuksia (kuten tekoälyalgoritmien dataresursseja ja kirjastoja sekä suurteholaskennan osaamiskeskustoja jäsenvaltioissa) osaamis- ja innovaatioyhteisöissä koulutuksessa sekä testaus- ja demonstroitintarkoituksiin innovointihankkeissa.

Koheesiopolitiikan rahastot (erityisesti Euroopan aluekehitysrahasto ja koheesiorahasto, jotka perustetaan Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta annettavalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella, sekä Euroopan sosiaalirahasto plus, joka perustetaan Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) annettavalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella)

- Osaamis- ja innovaatioyhteisöt edistävät yhteistoimintakeskittymien ja RIS-keskusten kautta alueellista ja alueiden rajat ylittävää yhteistyötä osaamiskolmion toimijoiden ja hallintoviranomaisten välillä niin, että ne hyödyntävät synergiaa alueiden välisen yhteistyön ja alueiden välisten investointien kanssa arvoketuissa asiaan liittyvillä älykkään erikoistumisen painopistealoilla, samoin kuin temaattisten älykkään erikoistumisen alustojen työtä. Tällainen yhteistyö hallintoviranomaisten kanssa voi johtaa siihen, että toimenpideohjelmiin sisällytetään osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimia. EIT selvittää myös mahdollisuuksia osallistua taitojen kehittämiseen tähtäviin aloitteisiin koheesiopolitiikan rahastojen puitteissa parhaiden käytäntöjen vaihdon avulla.
- EIT edistää yhteistyötä asiaan liittyvien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen ja älykkään erikoistumisen alustojen välillä helpottaakseen synergioita EIT:n resurssien, koheesiopolitiikan rahastojen ja muiden unionin, kansallisten ja alueellisten ohjelmien välillä. Tavoitteena on laajentaa EIT:n toimien edustusta kaikkialla unionissa, lujittaa yhteyksiä älykkään erikoistumisen strategioihin ja tehostaa RIS:n käyttöä ERI-rahastojen hyödyntämiseksi EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimissa.

InvestEU-ohjelma

- Osaamis- ja innovaatioyhteisöt pyrkivät yhteistyössä InvestEU-neuvontakeskuksen kanssa tarjoamaan teknistä tukea ja apua osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemille yrityksille hankkeiden valmistelua, kehittämistä ja toteutusta varten.
- Osaamis- ja innovaatioyhteisöt pyrkivät tiiviissä yhteistyössä komission yksiköiden kanssa ja hyödyntäen synergiaa EIC:n kanssa hyödyntämään InvestEU-portaalia tuodakseen investoijia ja rahoituksen välittäjiä lähemmäksi osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tukemia yrityksiä.

Luova Eurooppa -ohjelma, perustettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/818 ⁽²⁴⁾

Luova Eurooppa -ohjelmalla on merkitystä muun muassa uuden kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimille. Luova Eurooppa -ohjelman kanssa on määrää kehittää vahvoja synergioita ja täydentävyyttä esimerkiksi luovan alan taitojen, työpaikkojen ja liiketoimintamallien yhteydessä.

Sisämarkkinaohjelma, perustettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/690 ⁽²⁵⁾

⁽²³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/694, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, Digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja päätöksen (EU) 2015/2240 kumoamisesta (EUVL L 166, 11.5.2021, s. 1).

⁽²⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/818, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, Luova Eurooppa -ohjelman perustamisesta (2021–2027) ja asetuksen (EU) N:o 1295/2013 kumoamisesta (ks. tämän virallisen lehden s. 34).

⁽²⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/690, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, sisämarkkinoita, yritysten, mukaan luettuna pienten ja keski suurten yritysten, kilpailukykyä, kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehualaa ja Euroopan tilastoja koskevan ohjelman (sisämarkkinaohjelma) perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 99/2013, (EU) N:o 1287/2013, (EU) N:o 254/2014 ja (EU) N:o 652/2014 kumoamisesta (EUVL L 153, 3.5.2021, s. 1).

Osaamis- ja innovaatioyhteisöt pyrkivät yhteistyössä Yritys-Eurooppa-verkoston (EEN) ja sen sektoriryhmien kanssa helpottamaan yritysten välistä yhteistyötä, teknologian siirtoa ja innovaatiokumppanuuksien luomista sellaisille yrittäjille, jotka haluavat kehittää toimintaansa eri puolilla unionia ja sen ulkopuolella asetuksen (EU) 2021/690 mukaisesti. Yritys-Eurooppa-verkoston organisaatiot edistävät osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimia pk-yrityksiä keskueudessa. EIT selvittää mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä uusille yrittäjille suunnatuissa liikkuvuusohjelmissa niiden yrittäjyystaitojen parantamiseksi.

4. COVID-19:N PUHKEAMISESTA AIHEUTUNEEN KRIISIN RATKAISEMINEN

Covid-19-kriisistä aiheutuneet merkittävät sosiaaliset, taloudelliset, ympäristöön liittyvät ja teknologiset muutokset edellyttävät kaikkien unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen yhteistyötä. EIT:n olisi myötävaikutettava tarvittaviin innovointitoimiin reagoimalla covid-19-kriisiin johdonmukaisesti.

EIT varmistaa, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt tukevat ja edistävät innovatiivisten ratkaisujen toteuttamista eri toiminta-aloilla Euroopan elpymissuunnitelman, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, Euroopan uuden teollisuusstrategian ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden painopisteiden mukaisesti edesauttaen näin Euroopan yhteiskuntien ja talouksien elpymistä ja lujittaen niiden kestävyttä ja palautumiskykyä.

EIT:n olisi erityisesti varmistettava, että osaamis- ja innovaatioyhteisöt kykenevät toimimaan tarvittavan joustavasti sopeutuakseen covid-19-kriisistä aiheutuneisiin haasteisiin sekä uusiin ja odottamattomiin haasteisiin ja painopisteisiin. Osaamis- ja innovaatioyhteisöt voisivat EIT:n valvonnassa laatia tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä ekosysteemiensä eli kumppaniensa ja edunsaajiensa resilienssin tukemiseksi ja lisäämiseksi, myös niiden nykyisten yhteisöjen ulkopuolella. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä toimiin, joiden tavoitteena on lisätä covid-19-kriisistä erityisesti pahasti kärsineiden mikroyritysten, pk-yritysten ja startup-yritysten sekä opiskelijoiden, tutkijoiden, yrittäjien ja työntekijöiden palautumiskykyä.

Osaamis- ja innovaatioyhteisöjä kehoitetaan myös hyödyntämään synergioita muiden unionin aloitteiden ja kumppanuuksien kanssa, jotta Euroopan innovaatioekosysteemejä voidaan vahvistaa entisestään.

Osaamis- ja innovaatioyhteisöt voivat uuteen tilanteeseen sopeutuessaan hyödyntää innovatiivisia yhteistyövälineitä sekä tieto- ja tukipalveluja varmistakseen yhteistyön ja vuorovaikutuksen yhteisöissään.

EIT voi synergioita muiden unionin ohjelmien ja virastojen kanssa hakiessaan ehdottaa osaamiskolmion integrointiin perustuvia aloitteita, joiden tavoitteena on tukea innovaatioekosysteemejä unionissa. EIT voi tätä varten edistää uusia osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaistoimia, joilla vastataan covid-19-kriisin aiheuttamiin haasteisiin.

5. RESURSSIT

5.1 Määrärahatarpeet

EIT:n määrärahatarpeet kaudella 2021–2027 ovat yhteensä 2 965 000 000 euroa, ja ne voidaan jakaa seuraaviin kolmeen pääosaan: 1) menot, jotka aiheutuvat nykyisistä kahdeksasta osaamis- ja innovaatioyhteisöstä (ottaen huomioon, että niistä kolmen kumppanuussopimukset päättyvät vuoteen 2024 mennessä) ja kahden uuden osaamis- ja innovaatioyhteisön käynnistämisestä (toinen vuonna 2022 tai 2023 ja toinen vuonna 2026), 2) EIT:n hallintomenot ja 3) menot, jotka aiheutuvat valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus-, arviointi- ja muista toimista, sekä tarvittavat menot EIT:n toimien hallinnointiin ja toteuttamiseen sekä sen tavoitteiden saavuttamisen arviointiin asetuksen (EU) 2021/695 12 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

Nykyisten ja uusien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rahoittamiseen on määrä kohdentaa noin 2 854 000 000 euroa (96 prosenttia EIT:n kokonaismäärärahoista), josta

- a) vähintään 10 prosenttia ja enintään 15 prosenttia kohdennetaan RIS:ään;
- b) enintään 7 prosenttia kohdennetaan osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaistoiimiin, mukaan lukien tuki niille osaamis- ja innovaatioyhteisöille, joiden kanssa tehty kumppanuussopimus päättyy tai päätetään;
- c) enintään 3 prosenttia kohdennetaan kolmevuotiseen korkeakoulutuksen pilottialoitteeseen.

EIT:n rahoitusosuuden asteittaisen vähentämisen käyttöönoton myötä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen odotetaan hankkivan lisäksi rahoitusta 1 500 000 000 euron edestä muista julkisista ja yksityisistä lähteistä. Määrärahat kahden uuden osaamis- ja innovaatioyhteisön käynnistämiseen (toinen on tarkoitus käynnistää mahdollisimman pian vuonna 2022 tai 2023 ja toinen vuonna 2026) ovat noin 300 000 000 euroa. Jos käyttöön saadaan EIT:n määrärahoja täydentäviä määrärahoja, EIT voi käynnistää muitakin osaamis- ja innovaatioyhteisöjä.

EIT on jatkossakin kevyt ja dynaaminen organisaatio. EIT:n hallintomenot, jotka kattavat tarvittavat henkilöstö-, hallinto-, infrastruktuuri- ja toimintakulut, saavat olla keskimäärin enintään 3 prosenttia EIT:n määrärahoista. Unkari kattaa osan hallintomenoista tarjoamalla toimistotilaa maksutta vuoden 2029 loppuun saakka. Tätä varten pyritään merkittävästi vähentämään osaamis- ja innovaatioyhteisöjen hallintokustannuksia, jotka on joka tapauksessa pidettävä niin alhaisina kuin on kohtuudella mahdollista.

5.2 Vaikuttavuus (seuranta ja arviointi)

EIT:n vaikuttavuuden mittaamista on tarkoitus jatkuvasti parantaa seuraavan ohjelmakauden aikana ottaen huomioon tähänastiset kokemukset ja tarpeen virtaviivaistaa sen käytännöt Horisontti Eurooppa -ohjelman käytäntöjen kanssa. EIT soveltaa asetuksen (EU) 2021/819 10, 11 ja 20 artiklan mukaista arviointi-, raportointi- ja seurantakehystä, jolla varmistetaan johdonmukaisuus Horisontti Eurooppa -ohjelman yleisen lähestymistavan kanssa huolehtien samalla joustavuudesta. Tällöin parannetaan erityisesti komission, EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen välisiä palautemekanismeja, jotta tavoitteisiin voitaisiin pyrkiä johdonmukaisella, yhtenäisellä ja tehokkaalla tavalla.

5.2.1 Raportointi ja seuranta

EIT parantaa nykyistä seurantajärjestelmäänsä ja ottaa käyttöön raportointi- ja seurantakehysten, mukaan lukien keskeiset tulosindikaattorit, jotka sovitetaan yhteen Horisontti Eurooppa -ohjelman vaikutuspolkuindikaattorien kanssa. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen operatiivista tuloksellisuutta, mukaan lukien niiden hallintomenot, ja niiden tuloksia koskeva raportointi ja seuranta ovat EIT:n ensisijaisena tehtävänä, ja ne toteutetaan yhteistyössä Horisontti Eurooppa -ohjelman yhteisten palvelujen kanssa komissiossa. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen raportointi- ja seurantajärjestelmä sisällytetään osaksi Horisontti Eurooppa -ohjelman yleistä seurantajärjestelmää, erityisesti ottamalla käyttöön yhteisiä tietomalleja, kuten Horisontti Eurooppa -ohjelman tietokantaan tallennettavien tietojen keruu. Komissio osallistuu kaikkien kyseeseen tulevien vaikutus- ja seurantaindikaattorien ja EIT:n kehittämien tai soveltamien välineiden yhteiseen suunnitteluun, jotta varmistetaan yhtenäisyys Horisontti Eurooppa -ohjelman yleisen seurantajärjestelmän kanssa, mukaan lukien Horisontti Eurooppa -ohjelman vaikutuspolkuindikaattorit, eurooppalaisten kumppanuuksien perusteet ja strateginen suunnitteluprosessi. Hallintoneuvosto päättää jatkuvista seurantamenettelyistä sekä välitarkastelua ja kattavaa arviointia koskevista menettelyistä, kuten luotettavien määrällisten ja laadullisten indikaattorien ja niihin liittyvien lähtötasojen ja tavoitteiden vahvistamisesta. EIT ottaa myös huomioon Horisontti Eurooppa -ohjelmassa käyttöön otettavan innovointitutkamenetelmän ja tutkii, miten osaamis- ja innovaatioyhteisöt voisivat hyödyntää innovointitutkaa seurantatoimiensa tehostamiseksi.

Seurannan tuloksia hyödynnetään osaamis- ja innovaatioyhteisöjen monivuotisissa liiketoiminnan suunnitteluprosesseissa, ja niiden perusteella määritetään osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimiin myönnettävän EIT:n tuloksellisuuteen perustuvan rahoituksen kohdentaminen ja kumppanuussopimusten ja avustussopimusten valmistelu rahoituksen saajina olevien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kanssa. Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen seurannan tuloksia on tarkoitus hyödyntää myös eurooppalaisten kumppanuuksien strategisessa koordinoitiprosessissa.

EIT:n toimilla, mukaan lukien osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta hallinnoitavat toimet, odotetaan olevan

- 1) teknologinen, taloudellinen ja innovaatiovaikutus siten, että ne vaikuttavat yritysten perustamiseen ja kasvuun sekä uusien innovatiivisten ratkaisujen luomiseen maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamiseksi, luovat työpaikkoja suoraan ja välillisesti ja saavat liikkeelle uusia julkisia ja yksityisiä investointeja;
- 2) tieteellinen ja koulutusvaikutus siten, että ne vahvistavat inhimillistä pääomaa tutkimuksessa ja innovoinnissa, parantavat innovointi- ja yrittäjyystaitoja niin yksilö- kuin organisaatiossa ja edistävät osaamisen ja innovoinnin syntyä ja levittämistä avoimesti yhteiskunnassa;
- 3) yhteiskunnallinen vaikutus, mukaan lukien vaikutus, joka saadaan toteuttamalla systeemisiä ratkaisuja EIT-yhteisössä ja sen ulkopuolella, myös osaamis- ja innovaatioyhteisöjen poikittaistoimien kautta, siten, että niillä vastataan unionin politiikan painopisteisiin, jotka liittyvät esimerkiksi ilmastonmuutokseen (kuten hillintä, sopeutuminen ja palautumiskyky), energiaan, raaka-aineisiin, terveyteen, lisäarvoa tuovaan valmistusteollisuuteen, digitalisaatioon, kaupunkiliikenteeseen, elintarvikkeisiin, kulttuuriin ja luovuuteen tai veteen, toteuttamalla innovatiivisia ratkaisuja, osallistamalla kansalaisia ja loppukäyttäjiä ja lujittamalla innovatiivisten ratkaisujen käyttöönottoa näillä yhteiskunnan osa-alueilla.

EIT varmistaa erityisten yhteiskunnallisten indikaattorien kehittämisen osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toiminta-aloilla ja harjoittaa säännöllistä seuranta yhteiskunnalliseen vaikutukseen sovellettavan Horisontti Eurooppa -ohjelman kehysten mukaisesti.

Kolmannessa kohdassa tarkoitettuja vaikutuksia mitataan muun muassa asetuksen (EU) 2021/695 liitteessä V vahvistettujen vaikutuspolkuindikaattorien mukaisesti.

EIT kehittää yhdessä komission kanssa lisäindikaattoreita, mukaan lukien yhteiskunnallista vaikutusta kuvaavat indikaattorit osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toiminta-aloilla, noudattaen Horisontti Eurooppa -ohjelmaan kehitettävää indikaattorikehystä ja ottaen huomioon eurooppalaisiin kumppanuuksiin sovellettavan yleisen lähestymistavan, jonka tavoitteena on edistää tieteellisiä, taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Vaikutusindikaattorien soveltamisella yhteen Horisontti Eurooppa -ohjelman kanssa pyritään seuraamaan edistymistä EIT:n tavoitteiden saavuttamisessa ajan mittaan, jolloin voidaan varmistaa vertailukelpoinen evidenssipohja arvioitaessa osaamis- ja innovaatioyhteisöissä saavutettuja tuloksia ja vaikutuksia suhteessa Horisontti Eurooppa -ohjelmaan. Lisäksi EIT varmistaa, että seurantajärjestelmä mittaa edistymisen suhteessa osaamis- ja innovaatioyhteisön mallille ominaisiin toimiin, kuten osaamiskolmion integrointiin ja yrittäjyystaitoihin. Koulutukseen liittyviä EIT:n toimia (kuten korkeakoulujen valmiuksia tukevia toimia) koskevilla indikaattoreilla seurataan esimerkiksi seuraavia:

- 1) inhimillisen pääoman osaamisen kertyminen sekä korkeakoulujen osallistumisen ja valmiuksien kehittyminen (lyhyellä aikavälillä);
- 2) urakehitys sekä korkeakoulujen rooli ja tuloksellisuus paikallisissa innovaatioekosysteemeissä (keskipitkällä aikavälillä); ja
- 3) työolot sekä korkeakoulujen rooli ja tuloksellisuus paikallisissa innovaatioekosysteemeissä (pitkällä aikavälillä).

Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen jatkuvaa seurantaa toteutetaan tehokkaasti, ja siinä käsitellään muun muassa seuraavia:

- 1) edistyminen rahoituksen kestävyuden saavuttamisessa ja erityisesti uusien investointilähteiden hankkimisessa;
- 2) edistyminen yleiseurooppalaisen kattavuuden ja avoimuuden saavuttamisessa sekä hallintotavan läpinäkyvyydessä;
- 3) vaikuttavuus liiketoiminnan kiihdyttämisessä (eli perustetut ja tuetut kasvuyritykset);
- 4) kunkin osaamis- ja innovaatioyhteisön hallinto- ja hallinnointikustannukset;
- 5) yhteistoimintakeskittymien ja RIS-keskusten ja niihin kuuluvien tahojen toiminta sekä niiden integrointi paikallisiin innovaatioekosysteemeihin;
- 6) koulutustoimien toteuttaminen, mukaan lukien EIT:n laatumerkin laajennettu käyttö.

Seuraavassa taulukossa on lueteltu esimerkkejä keskeisistä tulosindikaattoreista ja tavoitteista, joiden toteutumista EIT:n on määrä seurata kaudella 2021–2027. Nämä indikaattorit antavat keskeiset panoksiin ja tuotoksiin liittyvät askelmerkit, joiden mukaisesti seurataan EIT:n keskeisten tavoitteiden saavuttamista kaudella 2021–2027; näitä tavoitteita ovat esimerkiksi innovoinnin ja yrittäjyyden edistäminen parantamalla koulutusta, EIT:n alueellisen ja paikallisen vaikuttavuuden lisääminen, avoimuuden lisääminen mahdollisten kumppanien ja sidosryhmien suuntaan, tulojen ja menojen tasapainon varmistaminen, uusien yhteistoimintakeskittymien perustaminen ja uusien innovatiivisten ratkaisujen tuominen markkinoille vastauksena maailmanlaajuisiin haasteisiin.

EIT:n hallinnointi-indikaattorit	Tavoite 2023 (lähtötaso 2020)	Tavoite 2027 (lähtötaso 2020)
EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan osallistuvien tahojen/organisaatioiden määrä	20 %:n lisäys	50 %:n lisäys
Markkinoille tuotujen innovaatioiden (tuotteita ja palveluja) määrä	1 500	4 000
EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan osallistuvia korkeakouluja	285	680
EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen koulutustoiimiin osallistuvien opiskelijoiden määrä	8 500	25 500
Tuettujen startup-yritysten määrä	300	700
Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rahoitus	700 000 000 euroa	1 500 000 000 euroa
Osaamis- ja innovaatioyhteisöjen yhteistoimintakeskittymien ulkopuolisilta alueilta EIT:n ja osaamis- ja innovaatioyhteisöjen toimintaan osallistuvien tahojen/organisaatioiden määrä	50 %:n lisäys	100 %:n lisäys

Avoimuuden ja läpinäkyvyyden parantamiseksi EIT varmistaa, että sen sisäisen seurantajärjestelmän kautta kerätyt hanketiedot, myös osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tulokset, asetetaan saataville ja sisällytetään kokonaisuudessaan Horisontti Eurooppa -ohjelman yleiseen tiedonhallintajärjestelmään. EIT varmistaa, että sen seuranta- ja arviointiprosessista saatavat yksityiskohtaiset tiedot asetetaan hyvissä ajoin saataville Horisontti Eurooppa -ohjelman tietokantaan. Lisäksi EIT varmistaa erillisen raportoinnin määrällisistä ja laadullisista vaikutuksista, mihin sisältyvät myös tarkoituksiinsa sidotut määrärahat ja tosiasiallisesti suoritettavat rahoitusosuudet.

5.2.2 Arviointi, välitarkastelu ja kattava arviointi

Komissio tekee määrääjain EIT:n toimien, myös osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta hallinnoitavien toimien, riippumattomat arvioinnit asetusten (EU) 2021/819 ja (EU) 2021/695 mukaisesti.

Asetuksen (EU) 2021/819 20 artiklan mukaisesti väliarvioinnissa arvioidaan muun muassa korkeakoulutuksen pilottialoitteen tulokset ja vaikutukset, osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rahoituksen kestävyttä koskevien strategioiden tuloksellisuus, RIS:n toimien vaikuttavuus sekä EIT:n ja Horisontti Eurooppa -ohjelman pilarin III ”Innovatiivinen Eurooppa” täytäntöönpanoelinten välinen yhteistyö. Tältä osin EIT:n arvioinneissa arvioidaan erityisesti EIT:n toimien, osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kautta toteutettavat toimet mukaan lukien, vaikuttavuus, tehokkuus, merkityksellisyys, johdonmukaisuus ja unionin tason lisäarvo. Komissio toteuttaa ne riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla, ja niitä hyödynnetään komission toteuttamissa Horisontti Eurooppa -ohjelman arvioinneissa, myös pilarin III ”Innovatiivinen Eurooppa” systeemistä arviointia silmällä pitäen, erityisesti innovoinnin keskitetyn asiointipisteen osalta.

EIT tekee kustakin osaamis- ja innovaatioyhteisöstä kattavan arvioinnin hallintoneuvoston valvonnassa ja riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden tuella ennen kumppanuussopimuksen seitsemän vuoden kauden päättymistä sekä lopputarkastelun ennen sen päättymistä. Hallintoneuvosto päättää kattavan arvioinnin perusteella, pidennetäänkö kumppanuussopimuksen kesto ensimmäisten seitsemän vuoden jälkeen, kun taas lopputarkastelua käytetään perustana neuvotteluille mahdollisesta yhteistyöpöytäkirjasta. Hallintoneuvosto ottaa näitä arviointeja tehtäessä asetuksen (EU) 2021/819 11 artiklan 5 kohdan mukaisesti huomioon asetuksessa (EU) 2021/695 vahvistetut eurooppalaisten kumppanuuksien täytäntöönpano-, seuranta- ja arviointiperusteet, osaamis- ja innovaatioyhteisön tavoitteiden saavuttamisen, sen koordinoinnin muiden asiaan liittyvien tutkimus- ja innovointialoitteiden kanssa, sen rahoituksen kestävyden tason, sen kyvyn varmistaa avoimuus uusille jäsenille ja sen saavutukset houkuteltaessa uusia jäseniä asetuksen (EU) 2021/819 21 artiklassa tarkoitetun unionin rahoitusosuuden rajoissa, unionin tason lisäarvon ja merkityksellisyden EIT:n tavoitteiden kannalta.

Lisäksi EIT suorittaa asetuksen (EU) 2021/819 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti hallintoneuvoston valvonnassa välitarkastelut osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tuloksellisuudesta ja toiminnasta kumppanuussopimuksen kolmelta ensimmäiseltä vuodelta (eli osaamis- ja innovaatioyhteisöjen käynnistysvaiheesta) ja tapauksen mukaan kolmelta sen laajentumisen jälkeiseltä vuodelta (eli kypsyyssivaiheesta). Välitarkastelut perustuvat EIT:n suorittamaan jatkuvaan seurantaan. Niiden avulla hallintoneuvosto saa alustavia viitteitä osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tuloksellisuudesta niiden strategian ja tavoitteiden osalta sekä hallintoneuvoston linjausten noudattamisesta.

Jos osaamis- ja innovaatioyhteisön jatkuva seuranta, välitarkastelu tai kattava arviointi osoittaa, että edistyminen asetuksen (EU) 2021/819 10 artiklassa tarkoitetuilla aloilla on riittämätöntä tai unionin tason lisäarvo puuttuu, hallintoneuvosto toteuttaa asianmukaiset korjaavat toimenpiteet kyseisen asetuksen 11 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Korjaavia toimenpiteitä voivat olla EIT:n rahoitusosuuden pienentäminen, muuttaminen tai peruuttaminen tai kumppanuussopimuksen päättäminen sekä osaamis- ja innovaatioyhteisön toimintaa koskevat sitovat suositukset tai ehdotukset sen toteutus- ja toimintamallien muuttamiseksi.

Välitarkastelujen ja arviointien tulokset asetetaan yleisön saataville, ne ilmoitetaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ja niistä raportoidaan eurooppalaisten kumppanuuksien strategiselle koordinoituprosessille.

Lisäys 1

Kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisö: tietokooste

I. Haasteet

Kulttuurialan ja luovien toimialojen ⁽²⁶⁾ osaamis- ja innovaatioyhteisö voi tarjota horisontaalisen ratkaisun monenlaisiin nouseviin haasteisiin, jotka ovat luonteeltaan pysyviä ja joihin voidaan vastata koulutus-, tutkimus- ja innovointitoimien avulla. Nämä haasteet voidaan jakaa neljään pilariin:

- 1) eurooppalainen luovuus, kulttuurinen ja kielellinen monimuotoisuus;
- 2) eurooppalainen identiteetti ja yhteenkuuluvuus;
- 3) Euroopan työllisyys, talouden kestävyys ja älykäs kasvu; ja
- 4) Eurooppa globaalina toimijana.

Eurooppalaisen luovuuden ja kulttuurisen monimuotoisuuden edellytyksenä ovat sopeutumiskykyiset ja elinvoimaiset kulttuuriala ja luovat toimialat. Näillä aloilla on kuitenkin edessään eräitä haasteita, jotka johtuvat maailmanlaajuisten toimijoiden taholta tulevan kilpailun kiristymisestä sekä digitalisaatiosta.

- Tuottajien, luovan työn tekijöiden, jakelijoiden, lähetystoiminnan harjoittajien, elokuvateatterien, teatterien ja kaikenlaisten kulttuurialan organisaatioiden ja yritysten on innovoitava pystyäkseen houkuttelemaan uusia yleisöjä ja laajentumaan sekä kehittämään uusia prosesseja, palveluja, sisältöjä ja käytäntöjä, jotka luovat yhteiskunnallista arvoa.
- Pula yrittäjyys- ja monialaisista taidoista kulttuurialalla ja luovilla toimialoilla ⁽²⁷⁾ koskettaa sekä kehityksessä olevia alasektoreita että kypsyysasteen saavuttaneita sektoreita, joissa on meneillään syvälinen digitalisaatio. Näitä taitoja tarvitaan innovoinnissa, ja niillä on ratkaiseva merkitys alalla tapahtuvien työmarkkinamuutosten takia.
- Kulttuuriperintö on kiistan kulttuuri-identiteetin ilmaus, tärkeä julkishyödyke ja innovoinnin lähde, joka tarjoaa hyvän tuoton investoinneille ja merkittävästi tuloja, mutta sen potentiaalia ei ole vielä läheskään hyödynnetty. Se vauhdittaa kestävästä perintölähtöistä uusiutumista ja antaa ratkaisevan sysäyksen koulutukselle ja elinikäiselle oppimiselle edistäen yhteistyötä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, joten se hyötyy todennäköisesti suuresti kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisöstä.

Eurooppalaiseen identiteettiin ja yhteenkuuluvuuteen liittyviä yhteiskunnallisia haasteita voidaan yleisesti kuvata siten, että niiden ratkaisemiseksi puuttuu ”siltoja”, jotka yhdistäisivät yhteiskunnan eri osia tai eri alueita toisiinsa. Tähän sisältyvät sosiaaliseen syrjäytymiseen liittyvät kysymykset sekä tarve rakentaa läheisempiä kulttuurienvälisiä yhteyksiä, suojella kielellistä monimuotoisuutta, vähemmistökielet mukaan lukien, ja kehittää yhteenkuuluvuuden tunnetta kulttuurisen monimuotoisuutemme ja yhteisen perintömme pohjalta, ja tällaisiin haasteisiin voitaisiin vastata lisäämällä osallistavaa ja esteetöntä yhteisöosallistumista, muotoiluun, arkkitehtuuriin ja julkisten tilojen käyttöön kohdistuvilla innovaatioilla sekä kulttuurivetoisella yhteiskunnallisella innovoinnilla. Erityisesti seuraaviin seikkoihin on kiinnitettävä huomiota:

- tutkijoiden välinen, tutkimusyhteisön ja teollisuuden välinen sekä julkisten ja kolmannen sektorin organisaatioiden välinen yhteistyö on vähäistä, ja tutkimus- ja kehittämistoimien koordinointi tai menetelmien, tulosten ja parhaiden käytäntöjen jakaminen on riittämätöntä ja siinä on tarpeetonta päällekkäisyyttä;
- luovien alojen klusterien ja innovointikeskittymien integrointi on riittämätöntä;
- merkittävä osa Euroopan alueellisista älykkään erikoistumisen painopisteistä viittaa kulttuuriin eri näkökulmista (kuten kulttuuriperintöön, luoviin toimialoihin ja taiteisiin);

⁽²⁶⁾ Kulttuurialalla ja luovilla toimialoilla tarkoitetaan kaikkia aloja ja toimialoja, joiden toiminta perustuu kulttuuriarvoihin, kulttuuriseen monimuotoisuuteen ja yksilölliseen ja/tai kollektiiviseen taiteelliseen ja muuhun luovaan ilmaisuun, riippumatta siitä, onko toiminta markkinasuuntautunutta vai ei, mikä on toimijan järjestäytymismuoto ja miten tämä järjestäytyminen rahoitetaan. Tähän toimintaan kuuluu sellaisten taitojen ja lahjakkuuksien kehittäminen, joilla on potentiaalia luoda innovaatioita, sekä vaurauden ja työpaikkojen luominen tuottamalla sosiaalista ja taloudellista arvoa muun muassa teollis- ja tekijänoikeuksien hallinnoinnista. Tätä toimintaa ovat myös sellaisten tavaroiden ja palvelujen kehittäminen, tuotanto, luominen, jakelu ja säilyttäminen, joihin sisältyy kulttuuri-ilmaisuja taikka taiteellista tai muuta luovaa ilmaisua, sekä tähän liittyvä toiminta, kuten koulutus tai johtaminen. Kulttuurialaan ja luoviin toimialoihin kuuluvat muun muassa arkkitehtuuri, arkistot, taiteet, kirjastot ja museot, taidekasityö, audiovisuaaliala (mukaan lukien elokuva, televisio, ohjelmistot, videopelit, multimedia ja musiikkitalenteet), aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö, muotoilu, luovuusvetoinen luksusteollisuus ja muoti, festivaalit, musiikki, kirjallisuus, esittävät taiteet (mukaan lukien teatteri ja tanssi), kirjat ja julkaisu- ja viestintätoiminta (sanoma- ja aikakauslehdet), radio ja kuvataiteet sekä mainonta.

⁽²⁷⁾ Kulttuurialan ja luovien toimialojen opinnot eurooppalaisissa yliopistoissa keskittyvät lähinnä ”luovaan puoleen”, eivätkä alalta valmistuneet ole aina valmiita astumaan nykyaikaisille työmarkkinoille, koska heiltä puuttuvat monialaiset (yrittäjyyteen liittyvät, digitaaliset ja taloushallinnolliset) taidot. Korkeakoulujen viestintä- ja mediaopintotarjonta unionissa on jäljessä Amerikan yhdysvaltoja (mutta unionin yliopistot suoriutuvat toisaalta paremmin perinteisemmällä aloilla, kuten taide- ja muotoilualalla tai esittävässä taiteissa).

- kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisöön liittyy suuri potentiaali, kun otetaan huomioon kulttuurin ja luovuuden tärkeä rooli kaupunkien ja alueiden taloudellisessa ja sosiaalisessa kehityksessä sekä kyseisten alojen mahdollisuudet auttaa ratkaisemaan kehitystason eroihin Euroopassa liittyviä ongelmia.

Euroopan työllisyyteen, talouden kestävykseen ja älykkääseen kasvuun liittyviin nykyisiin haasteisiin sisältyy sosioekonomisia näkökohtia, kuten työttömyyden (erityisesti nuorisotyöttömyyden) torjunta, osaamisen ja työympäristöjen parantaminen sekä globaaliin kilpailuun vastaaminen.

- Markkinoiden keskittyminen on voimakasta: vuonna 2013 noin 50 prosenttia unionin koko liikevaihdosta ja lisäarvosta syntyi Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Saksassa ja Ranskassa.
- Globalisaatiolla, digitalisaatiolla ja teknologisella innovoinnilla on vahva vaikutus Euroopan teollisuudenaloihin. Tämä kehitys on muuttanut tapaa, jolla taiteilijat tuottavat ja levittävät teoksiaan ja ovat yhteydessä kohdeyleisönsä, ja se on myös muuttanut kulttuurialan ja luovien toimialojen perinteisiä liiketoimintamalleja ja muovannut perustavanlaatuisesti kuluttajien odotuksia ja käyttäytymistä. Samalla Euroopan ulkopuolisten sisällöntuotantoyritysten vaikutusvallan kasvulla on ollut valtava vaikutus perinteiseen arvoketjuun.
- Luovan, kulttuuri- ja taidealan tuotantojen haasteina on usein muuntaa tuotoksensa ja tuotteensa rahaksi, mikä synnyttää erittäin epävarmoja työskentelymuotoja. On siis löydettävä uusia, innovatiivisia keinoja tukea mikrokokoisia sekä pieniä ja keskisuuria luovan ja kulttuurialan organisaatioita ja yrityksiä.

Euroopan rooliin globaalina toimijana liittyy tarve tehostaa eurooppalaisen kulttuurisällön levittämistä. Euroopan täytyy pysyä kilpailukykyisenä uusien teknologioiden (kuten tekoäly, esineiden internet ja lohkoketju) luomiseen tähtäävässä globaalissa digitaalisessa kilpajuoksussa. Näiden osalta kulttuuriala ja luovat toimialat ovat tärkeitä sisällön, tuotteiden ja palvelujen tuottajia. Globaalilla tasolla kulttuuriala ja luovat toimialat (kuten muotoilu ja arkkitehtuuri) edistävät myös aktiivisesti kestävästä kehityksestä ja vauhdittavat vihreää innovointia, kun taas kulttuurisällöllä (kirjallisuus, elokuva ja taiteet) on itseisarvoa ja sillä voidaan myös lisätä tietoisuutta ekologisista ongelmista ja käydä niistä julkista keskustelua.

II. Merkityksellisyys ja vaikuttavuus

Kokonaisvaltaisella ja integroidulla lähestymistavallaan kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisö auttaa vastaamaan kaikkiin jaksossa I esitettyihin haasteisiin. Kattaessaan lähes kaikki elämän, yhteiskunnan ja talouden osa-alueet tällainen osaamis- ja innovaatioyhteisö on todennäköisesti hyvin merkittävä taloudelliselta ja yhteiskunnalliselta vaikutukseltaan, sillä se vapauttaa strategisia mahdollisuuksia taloudelliseen, teknologiseen ja sosiaaliseen innovointiin. Se pystyy todennäköisesti myös toimimaan välineenä, jonka avulla taidealan korkeakoulut saavat aktiivisemmän roolin kehitettäessä hybridiosaamista ja yrittäjähenkistä asennetta, joka soveltuu paremmin elinkeinoelämän tarpeisiin.

Kulttuuripohjaiset ja luovuuslähtöiset innovaatiot parantavat Euroopan kilpailukykyä joko suoraan luomalla uusia yrityksiä ja työpaikkoja tai välillisesti tuomalla monialaisia hyötyjä taloudelle yleisesti, parantamalla elämänlaatua ja lisäämällä Euroopan houkuttelevuutta. Kulttuuriala ja luovat toimialat (kuten kulttuuriperintö ja taiteet) nähdään yhä useammin uusina älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun lähteinä ja työpaikkojen luoja. Nämä alat työllistävät unionissa jo yli 12 miljoonaa ihmistä, mikä on yli 7,5 prosenttia kaikista unionin työllisistä. Kulttuuriperintö on kulttuurialan ja luovien toimialojen keskeinen osatekijä, ja se edistää merkittävästi Euroopan alueiden, kaupunkien ja maaseutualueiden houkuttelevuutta. Se vauhdittaa yksityisen sektorin investointeja, vetää puoleensa lahjakkuuksia, edesauttaa yritysten perustamista ja luo työpaikkoja suoraan ja välillisesti.

Kulttuurin ja luovuuden vaikutusta innovointiin vauhdittavat yhä useammin muut kuin teknologiset tekijät, kuten luovuus, muotoilu ja uudet organisatoriset prosessit tai liiketoimintamallit. Erityisesti aloilla, joilla on näkyvät arvoketjut (eli musiikki, taiteet, muotoilu, muoti, audiovisuaaliala, videopelit ja arkkitehtuuri), on taloudellisesti vahvat innovointivalmiudet, joiden ansiosta ne kykenevät vauhdittamaan innovointia myös muilla talouden sektoreilla.

Kulttuuri ja kulttuuritoimintaan osallistuminen vaikuttavat suoraan kansalaisten hyvinvointiin ja sosiaaliseen osallisuuteen. Kulttuuriala ja luovat toimialat vahvistavat identiteetin, demokratian ja yhteisöosallistumisen yhteiskunnallisia arvoja. Kulttuurilla on suuri potentiaali lujittaa eurooppalaisen yhteenkuuluvuuden tunnetta, jossa monimuotoisuus on voimavara. Tämä on olennaisen tärkeää, jotta resilienssi, sosiaaliset mahdollisuudet, yhteiskunnan yhteenkuuluvuus, radikalisoitumisen ennaltaehkäisy ja sukupuolten tasa-arvo voisivat toteutua ja jotta voitaisiin puuttua Euroopan poliittisiin epävarmuustekijöihin ja yhtenäisyyden tarpeeseen.

Kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisön on tarkoitus lisätä verkostoitumismahdollisuuksia, yhteistyötä, yhteiskehittämistä ja taitotiedon siirtämistä koulutuksen, tutkimuksen, liike-elämän sekä julkisten ja kolmannen sektorin organisaatioiden välillä kulttuurialalla ja luovilla toimialoilla sekä yhteiskunnan ja talouden muiden alojen kanssa. Sen tarkoituksena on

- vauhdittaa sekä alhaalta ylöspäin eteneviä että ylhäältä alaspäin suuntautuvia aloitteita unionin, kansallisella ja alueellisella tasolla ja luoda tarvittavat perusedellytykset uusien yritysten perustamiselle ja laajentamiselle innovatiivisissa ekosysteemeissä;
- tarjota monien tieteenalojen (kuten taiteet, humanistiset tieteet, yhteiskuntatieteet, soveltavat kovat tieteet ja liikkeenjohto) tutkijoille ja opiskelijoille samoin kuin kulttuurialan ja luovien toimialojen sekä muiden sektorien yrittäjille osaamista ja taitoja, joita tarvitaan innovatiivisten ratkaisujen löytämiseksi ja muuntamiseksi uusiksi kulttuurisiksi, yhteiskunnallisiksi ja liiketoimintamahdollisuuksiksi; ja
- mahdollistaa tiiviimpi vuorovaikutus muiden talouden ja teollisuuden alojen kanssa kiihdyttämällä innovointia.

III. Synergiat ja täydentävyys nykyisten aloitteiden kanssa

Kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisö täydentäisi eräitä muita unionin aloitteita sekä vastaavia aloitteita jäsenvaltioiden tasolla. Tärkeimmät unionin tasolla odotettavissa olevat synergiat esitetään tässä jaksossa.

Kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisön odotetaan luovan vahvoja synergioita Horisontti Eurooppa -ohjelman asiaan liittyvien toimintapoliittisten aloitteiden ja erityisesti pilarin II ”Maailmanlaajuiset haasteet ja Euroopan teollisuuden kilpailukyky” klusterin ”Kulttuuri, luovuus ja osallisuutta edistävä yhteiskunta” ja sen kulttuuriperinnön ja demokratian toiminta-alojen kanssa. Kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisö voisi myös antaa arvokkaan horisontaalisen panoksen useissa klusteriin ”Digitaalitalous ja -teknologia, teollisuus ja avaruusala” kuuluvissa toimissa, erityisesti kun on kyse valmistusteknologioista, joissa tarve kehittää uusia tuotteita nojaa pitkälti kulttuurialan ja luovien toimialojen varaan. Lisäksi se voisi tehokkaasti täydentää Horisontti Eurooppa -ohjelman muita osia, nykyisen EIT Digitalin toimintaa sekä toimia, joita kaavaillaan muissa unionin ohjelmissa, kuten InvestEU-, Erasmus+-, Luova Eurooppa- ja Digitaalinen Eurooppa -ohjelmissa, tai koheesiopolitiikan rahastoissa.

Luova Eurooppa -ohjelmalla tulee olemaan suuri merkitys kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisön toiminnalle. Luova Eurooppa -ohjelmassa valikoidaan toimintaloja ja julkaistaan erityisiä ehdotuspyyntöjä, jotka liittyvät joihinkin edellä mainittuihin kulttuurialan ja luovien toimialojen haasteisiin (kuten taidot ja työllisyys sekä liiketoimintamallit), ja tavoitteena on saada aikaan vahvoja synergioita ja täydentävyyttä. InvestEU-ohjelmassa ja olosuhteissa, joissa kulttuurialan ja luovien toimialojen rahoituksensaantimahdollisuudet ovat rajalliset, synergioita on tarkoitus saada aikaan rahoitusmekanismilla, jolla autetaan laajentamaan kulttuurihankkeita ja luovia hankkeita rahoituksen välittäjien takaajana toimimalla.

Älykkään erikoistumisen strategiaan (Smart Specialisation Strategy), jäljempänä ’S3-strategia’, kuuluva teollisuuden modernisointiin tähtäävä foorumi on määrittänyt kulttuurialaan ja luoviin toimialoihin keskittyviä tutkimus- ja innovointistrategioita, joissa tarkastellaan mahdollisuutta synnyttää uusia yhteyksiä paikallisten voimavarojen, potentiaalisten markkinoiden ja yhteiskunnallisten haasteiden välillä ottamalla mukaan runsaasti yritysmaailman toimijoita. Uusien kumppanuuksien edistäminen tutkimusorganisaatioiden, yritysten ja viranomaisten välillä on S3-strategian keskeisiä työtavoitteita, joka edellyttää uusien yhteistyöalustojen perustamista.

IV. Päätelmät

Kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisöllä on parhaat edellytykset vastata tässä lisäyksessä kuvattuihin merkittäviin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin. Luovuus on keskeinen innovoinnin moottori, ja kulttuurialan ja luovien toimialojen osaamis- ja innovaatioyhteisöllä on valmiudet vapauttaa taiteellisen, kulttuuri-pohjaisen luovuuden potentiaali ja osaltaan vahvistaa Euroopan kilpailukykyä, kestävyyttä, vaurautta ja älykästä kasvua.

Lisäys 2

Vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien osaamis- ja innovaatioyhteisö: tietokooste

Tässä lisäyksessä esitetään yleiskatsaus vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien alan vuosien 2021–2027 strategisen innovaatio-ohjelman laatimisajankohtana. Ennen vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien osaamis- ja innovaatioyhteisön käynnistämistä komissio tekee analyysin pohtiakseen kehitystä tieteellisissä, teknologisissa ja sosioekonomisissa suuntauksissa ja varmistaa

- 1) täyden yhteensopivuuden Horisontti Eurooppa -ohjelman strategisen suunnittelun kanssa;
- 2) täyden yhteensopivuuden asetuksen (EU) 2021/695 liitteessä III säädettyjen eurooppalaisten kumppanuuksien perusteiden kanssa; ja
- 3) yhtenäisyyden unionin, kansallisen ja alueellisen tason nykyisten aloitteiden, mukaan lukien eurooppalaiset kumppanuudet ja missiot, kanssa.

I. Haasteet

Merillä, valtamerillä ja sisävesillä on keskeinen rooli ihmisten elämän, terveyden ja hyvinvoinnin kannalta, elintarvikkeiden, kriittisten ekosysteemipalvelujen, uusiutuvan energian ja muiden resurssien tarjonnassa sekä ilmastoon liittyvässä dynamiikassa ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämisessä. Luonnonvarojen liikakäyttö ja huono hoito ovat sadan viime vuoden aikana aiheuttaneet suuria paineita makean veden ja meriekosysteemeille. Haasteena onkin luoda sellainen kestävä sininen kiertoalustus, joka kehittyy ekologisten rajojen puitteissa ja jonka perustana ovat määrältään ja laadultaan hyväksyttävän veden luotettava saatavuus sekä terveet ja toimivat makean veden ja meriekosysteemit. Tämä haaste liittyy etupäässä 1) vesipulaan, kuivuuteen ja tulviin, 2) meri- ja makean veden ekosysteemien tilan heikkenemiseen sekä 3) kestävään siniseen kiertoalutukseen.

1. Vesipula, kuivuus ja tulvat

Ilmastonmuutoksen eteneminen ja makean veden liikakäyttö ovat osasyynä vesipulan ja kuivuuden pahentumiseen ja yleistymiseen. Jollei unionilla ole innovatiivisia menetelmiä ja teknologioita kerätä, ennustaa, käsitellä ja levittää vesistöjen turvallisuutta, mahdollisia uhkia ja riskien lievittämistä koskevia tietoja ja ratkaisuja, se on alttiina vakaville taloudellisille ja sosiaalisille haitoille. Vesipula lisää maahan kohdistuvia paineita, joita aiheuttaa tarve lisätä biomassan tuotantoa, hiilen sitomista ja luonnonaluetta hiilestä irtautumista ja biologista monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Komission vaikutustenarvioinnissa ⁽²⁸⁾ todetaan, että siirtymällä proteiiniintuotannossa muuhun kuin ruokintapohjaiseen vesiviljelyyn ja integroituun multitrofiseen vesiviljelyyn ja akvaponiseen viljelyyn voitaisiin lievittää maahan ja makeaan veteen kohdistuvia paineita.

2. Meri- ja makean veden ekosysteemien tilan heikkeneminen

Rannikko-, meri- ja makean veden ekosysteemeihin kohdistuu välittömästi ihmisen toiminnasta ja kiihtyvistä ilmastonmuutoksesta johtuvia paineita. Tällaisia vahinkoja ovat biologisen monimuotoisuuden väheneminen, kalakantojen ehtyminen, merenpohjan vahingoittuminen, myös haitallisten välineiden, kuten pyydysten, käytön takia, jokien patoaminen, rehevöitymisen aiheuttama pilaantuminen ja merten roskaantuminen esimerkiksi siksi, että sinne päätyy suuria määriä pyydyksiä ja mikromuoveja. Ympäristön heikko tila paitsi vaarantaa biologista monimuotoisuutta koskevat tavoitteet myös vahingoittaa makeasta vedestä ja terveistä ekosysteemeistä riippuvaisia yhteisöjä ja yrityksiä. Globaalit markkinat tavaroille ja palveluille, joilla ympäristön tilan heikentymistä voi mitata ja lievittää, kasvavat koko ajan, ja kilpailu niillä on kovaa. Innovointi, jonka avulla voidaan lisätä, palauttaa ja ennallistaa meri-, rannikko- ja makean veden pääomaa, samoin kuin kestäviä pyydyksiä ja pyyntimenetelmiä koskeva innovointi ovat avainasemassa edistettäessä unionin yritysten kilpailukykyä ja tuettaessa työllisyyttä ja kasvua koko unionissa.

⁽²⁸⁾ Vaikutustenarviointi, joka on 17. syyskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 entistä korkeammalle – Panostetaan ilmastoneutraaliin tulevaisuuteen ihmisten hyväksi” liitteenä.

3. Kestävä sininen kiertotalous

Kiertotalousajattelulla ei ainoastaan turvata ihmisten terveyttä ja resurssitehokkuutta, vaan se on myös kestävä kasvun moottori. Kaavailujen mukainen merituulivoiman ja muiden innovatiivisten valtamerienergiateknologioiden ennennäkemätön kasvu, jonka yhteydessä ei saa heikentää ympäristönsuojelua, tarjoaa mahdollisuuksia paitsi biologisen monimuotoisuuden parantamiseen (esimerkiksi keinotekoisien riuttojen ja osterien kasvualustojen kautta) myös uusille toiminnolle, joissa hyödynnetään tilaa ja uusiutuvaa sähköä, kuten vesiviljelylle ja vedyn elektrolyysille. Muussa kuin ruokintapohjaisessa vesiviljelyssä voidaan kierrättää ylimääräiset ravinteet, jotka muuten aiheuttaisivat rehevöitymistä. Uudet päästövähennystavoitteet ja meriliikenteen uusiutuvat polttoaineet edellyttävät käyttövoimaan ja logistiikkaan liittyvää innovointia. Jäteveden uudelleenkäytöllä ehkäistään vesipulaa, jota ilmastonmuutos saattaa pahentaa.

II. Merkityksellisyys ja vaikuttavuus

Kokonaisvaltaisella ja integroidulla lähestymistavallaan vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien osaamis- ja innovaatioyhteisö auttaa vastaamaan jaksossa I esitettyihin haasteisiin. Tähän alaan liittyy suhteellisen vahva tietopohja ja runsaasti markkinapotentiaalia. Euroopan maat ovat 15 viimeksi kuluneen vuoden aikana tuottaneet enemmän tutkimusjulkaisuja vesitieteestä ja -teknologiasta kuin Amerikan Yhdysvallat ja muu maailma. Lisäksi unioni on yhdessä Kiinan ja Amerikan Yhdysvaltojen kanssa yksi johtavista meritalouksista. Viimeisimpien, vuoden 2018 lukujen mukaan vakiintuneilla sinisen talouden aloilla työskenteli unionissa yli viisi miljoonaa ihmistä ja näiden alojen liikevaihto oli 750 miljardia euroa ja niiden tuottama bruttoarvonlisäys 218 miljardia euroa. Yhteydet koulutus-, tutkimus- ja innovointitoimien välillä ovat kuitenkin erittäin hajanaisia ja katkonaisia. Esimerkiksi alle 20 prosentilla vesitieteiden alan tutkimus- ja kehittämislaitoksista on toimivaa yhteistyötä teollisuuden tai yritysten kanssa.

Kehittyvät innovointialat (kuten bioteknologiat ja merienergian tuotanto) avaavat uusia markkinamahdollisuuksia uusille teknologioille ja uudelle liiketoiminnalle sekä korkeaa osaamistasoa vaativille työpaikoille. Näillä aloilla ja perinteisempien mereen liittyvien alojen teknologiasirtymässä tarvitaan monitieteisiä lähestymistapoja ja uudentyypistä koulutusta yli tieteenalojen rajojen. Etenkin akateemiset koulutusohjelmat ovat yleensä varsin laaja-alaisia, kun taas näillä aloilla tarvitaan erityisosaamista ja -taitoja. Esimerkiksi konetekniikan, kaupunkisuunnittelun ja arkkitehtuurin opetussuunnitelmissa ei myöskään riittävästi käsitellä ekologiaan, meritekniikkaan ja vesihuoltoon liittyviä kysymyksiä.

Vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien osaamis- ja innovaatioyhteisön perustamisella on tarkoitus antaa todellinen panos innovaatioekosysteemien lujittamiseen ja yhteistyön vauhdittamiseen koko osaamiskolmiossa, jotta voidaan kiihdyttää uusien teknologioiden ja lähestymistapojen käyttöönottoa ja nopeuttaa kestävämpien tuotteiden ja menetelmien kehittämistä, erityisesti pyydysten osalta. Perustamalla osaamiskolmion kumppanien yleiseurooppalainen monitieteinen yhteisö autettaisiin tekemään tunnetuksi sinistä taloutta koskevaa visiota ja parantamaan eurooppalaisen meri- ja merenkultutieteen ja -teknologian maailmanlaajuisista kilpailukykyä. Tällainen yhteisö auttaisi tuomaan markkinoille innovatiivisia sinisen tieteen ja teknologian tuotteita, jotka tarjoaisivat ratkaisuja kestävyteen liittyviin kiireellisiin käytännön haasteisiin ja edistäisivät nk. ekosysteemipohjaista sinistä taloutta paitsi eurooppalaisella myös globaalilla tasolla. Vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien osaamis- ja innovaatioyhteisö auttaisi hallinnoimaan paremmin ihmisen vuorovaikutusta vesi- ja meriekosysteemien kanssa, mikä edistäisi suoraan sellaista kestävää sinistä taloutta, joka kehittyy ekologisten rajojen puitteissa, erityisesti varmistamalla meriekosysteemien kestävä hoidon.

III. Synergiat ja täydentävyys nykyisten aloitteiden kanssa

Vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien osaamis- ja innovaatioyhteisö varmistaa mahdollisimman vahvat synergiat asiaan liittyvien unionin toimintapoliittisten aloitteiden kanssa sekä Horisontti Eurooppa -ohjelmassa ja toimii kansainvälisellä tasolla vuorovaikutuksessa asiaan liittyvien YK:n aloitteiden ja kestävä kehityksen tavoitteiden, erityisesti tavoitteen 6 ”Puhdas vesi ja sanitaatio”, tavoitteen 11 ”Kestävät kaupungit ja yhteisöt”, tavoitteen 13 ”Ilmastotekoja” ja tavoitteen 14 ”Vedenalainen elämä”, kanssa.

Vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien osaamis- ja innovaatioyhteisö sovitetaan yhteen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2020/2184⁽²⁹⁾, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/56/EY⁽³⁰⁾, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/89/EU⁽³¹⁾, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1380/2013⁽³²⁾ sekä 10 päivänä lokakuuta 2007 annetussa komission tiedonannossa ”Euroopan unionin yhdenmety meripolitiikka” vahvistettujen painopisteiden ja kansainvälisten sitoumusten kanssa. Se edistää Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa vahvistettuja painopisteitä, erityisesti Pellolta pöytään -strategiaa, saasteettomuustoimintasuunnitelmaa ilman, veden ja maaperän suojelemiseksi, aloitteita sisävesiliikenteen kapasiteetin lisäämiseksi ja hallinnan parantamiseksi sekä vuoteen 2030 ulottuvaa EU:n biodiversiteettistrategiaa.

Eräissä alueellisissa S3-strategioissa on määritetty meri- ja vesitoimialoihin keskittyviä tutkimus- ja innovointistrategioita, joissa tarkastellaan mahdollisuutta synnyttää uusia yhteyksiä paikallisten voimavarojen, potentiaalisten markkinoiden ja yhteiskunnallisten haasteiden välillä ottamalla mukaan runsaasti yritysmaailman toimijoita.

Tarkoituksena on varmistaa vahva täydentävyys Horisontti Eurooppa -ohjelman komponenttien kanssa ja välttää päällekkäisyyttä erityisesti seuraavien kanssa:

- 1) mahdollinen missioala ”Terveet valtameret, meret sekä rannikko- ja sisävedet”;
- 2) asiaan liittyvät eurooppalaiset kumppanuudet, erityisesti ne, joiden aiheena ovat ”ilmastoneutraali, kestävä ja tuottava sininen talous”, ”biologisen monimuotoisuuden pelastaminen elämän turvaamiseksi maapallolla”, ”Water4All”, ”puhdas energiasiirtymä”, ”kaupunkisiirtymän vauhdittaminen”, ”elintarvikejärjestelmät” ja ”tutkimus ja innovointi Välimeren alueella” (Horisontti 2020);
- 3) kaikki pilarin II ”Maailmanlaajuiset haasteet ja Euroopan teollisuuden kilpailukyky” klusterit;
- 4) tutkimusinfrastruktuurit; ja
- 5) EIC.

Tarkoituksena on varmistaa vahva täydentävyys Euroopan investointipankin (EIP) ja BlueInvestin kanssa, kun kyse on lupaavien innovaatioiden käyttöönotosta, ja päällekkäisyyksiä on vältettävä.

IV. Päätelmät

Vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien osaamis- ja innovaatioyhteisöllä on parhaat edellytykset vastata tässä lisäyksessä kuvattuihin merkittäviin taloudellisiin, ympäristöön liittyviin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin. Kyseistä osaamis- ja innovaatioyhteisöä tarvitaan erityisesti lujittamaan innovaatioekosysteemejä kaikkialla Euroopassa veteen liittyvien haasteiden ratkaisemisessa, kouluttamaan seuraava innovoijien ja yrittäjien sukupolvi sekä löytämään innovatiivisia ratkaisuja näihin haasteisiin ja tukemaan tätä prosessia.

Vesi-, meri- ja merenkulkualojen ja -ekosysteemien osaamis- ja innovaatioyhteisö

- 1) vähentää vesi-, meri- ja merenkulkualojen innovaatioympäristön hajanaisuutta edistämällä sellaisten innovaatioekosysteemien luomista, jotka yhdistävät toimijoita ja verkostoja kautta toimialojen ja tieteenalojen unionin, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla;
- 2) edistää integroitua ja monitieteistä lähestymistapaa korkeakoulujen, tutkimusorganisaatioiden, innovatiivisten yritysten sekä julkisten ja kolmannen sektorin organisaatioiden välisen yhteistyön kautta sinisen talouden aloilla, jotta voidaan saavuttaa vihreää ja digitaalista siirtymää koskevat unionin tavoitteet;
- 3) yhdistää toimijoita ja verkostoja kautta toimialojen ja tieteenalojen unionin, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, erityisesti määrittämällä asiaan liittyvän S3-strategian ja muita alueellisia strategioita, joihin sisältyy sinisen talouden aloja;
- 4) kouluttaa seuraavan innovoijien ja yrittäjien sukupolven sinisen talouden aloille ja kehittää tätä prosessia antamalla heille kestävään ja kilpailukykyiseen kehitykseen tarvittavat yrittäjyyshaidot ja teknologiset taidot;

⁽²⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/2184, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, ihmisten käyttöön tarkoitettun veden laadusta (EUVL L 435, 23.12.2020, s. 1).

⁽³⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiadirektiivi) (EUVL L 164, 25.6.2008, s. 19).

⁽³¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/89/EU, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, merten aluesuunnittelun puitteista (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 135).

⁽³²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1380/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, yhteisestä kalastuspolitiikasta, neuvoston asetusten (EY) N:o 1954/2003 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 2371/2002 ja (EY) N:o 639/2004 ja neuvoston päätöksen 2004/585/EY kumoamisesta (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 22).

- 5) edistää asianmukaisten perusedellytysten kehittämistä, jotta ideat voidaan muuntaa uusiksi teknologiseksi edistysaskeleiksi ja sosiaalisiksi innovaatioiksi ja ottaa käyttöön markkinoilla elämänlaadun parantamiseksi ja unionin kansalaisten hyödyksi;
  - 6) varmistaa synergiat muiden eurooppalaisten kumppanuuksien, missioiden, EIC:n, EIP:n ja BlueInvestin kanssa, jotta voidaan laajentaa innovaatioita, mahdollistaa muiden alojen menestyminen kestäväällä tavalla sekä tehostaa innovatiivisten ratkaisujen käyttöönottoa markkinoilla ja yhteiskunnallista hyväksyntää; ja
  - 7) vahvistaa unionin asemaa globaalina toimijana valtameritutkimuksessa, sisävesien hoidossa sekä ekosysteemien suojelussa ja ennallistamisessa.
-